Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Dopady cestovního ruchu. Zhodnocení pozitivních i negativních externalit rozvoje singltrekových stezek

Bakalářská práce

Autor práce: Anna Jerhotová
Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: Mgr. Dagmar Hrušová, Ph.D.

Hradec Králové duben 2021

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury a internetových zdrojů.

V Hradci Králové dne 29.4.2021 Anna Jerhotová

Poděkování:

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Dagmar Hrušové, Ph.D. za metodické vedení práce, cenné rady, povzbuzování a trpělivost při online konzultacích. Vážím si osobního přístupu, kterým přispěla k mé snaze vypracovat téma co nejhodnotněji. Děkuji také aktérům Trutnov Trails za ochotu se osobně setkat, a za jejich vstřícnost při poskytování informací.

Anotace

Bakalářská práce analyzuje dopady cestovního ruchu na konkrétním příkladě problematiky budování trailového centra v Trutnově. Práce zkoumá a vyhodnocuje legislativní problematiku, motivační, sociální a ekonomické aspekty a komunikační nástroje tohoto projektu, přičemž si klade za cíl poskytnout reálný model dopadů cestovního ruchu na daný region, s přesahem do psychologie člověka a jeho vnímání osobní svobody a práv. Dokládá důležitost vzájemné tolerance a nezbytnosti win-win komunikace, metod, které jsou nezbytné k úspěšné implementaci nových trendů v cestovním ruchu a rozvoji regionů (a de facto obecným zdrojem úspěchu). Součástí analýzy je zhodnocení pozitivních i negativních externalit spojených s budováním cyklistických terénních stezek (singltreků) na příkladu Trutnov Trails, kde byla data získána dotazováním a kvalitativním výzkumem založeným na zmapování vývoje a potenciálu lokality.

Z výzkumu vyplynulo, že potenciál dlouhodobě pozitivních dopadů budování terénních stezek závisí na faktorech, které jsou pro každé vznikající i stávající singltrekové centrum specifické, přesto stojí na stejných principech. Těmi jsou osobní přístup a vize jednotlivých aktérů, nastavení dlouhodobě fungujícího ekonomického modelu financování projektů a kvalitní propagace lokalit. Pozitivní dopady na životní prostředí stezek Trutnov Trails jsou v průzkumu podloženy znaleckým posudkem. Negativní externality budování singltrekových stezek nebyly výzkumem shledány, což lze přisuzovat poměrně krátké době existence tohoto produktu, který se nachází stále ve fázi rozvoje.

Annotation

Tourism impacts. Evaluation of positive and negative externalities of the development of single tracks

The bachelor thesis deals with the impacts of tourism, analyzing the concrete example of building a trail center in Trutnov. The thesis examines and evaluates the legislative issues, motivational, social, and economic aspects, and communication tools of the project, aiming to provide a realistic model of the impact of tourism on the region, embedded partly in human psychology and perception of personal freedom and rights. Demonstrates the importance of mutual tolerance and the necessity of win-win communication, i.e., methods that are necessary for successful implementation of new trends in tourism and regional development (and, de facto, a general source of success). The analysis will include an evaluation effort of the positive and negative externalities associated with the construction of cycle paths (single tracks), especially on the example of Trutnov Trails, where data will be obtained through a questionnaire survey and qualitative research based on development and potential mapping of the location.

The research showed that the potential for long-term positive impacts of building terrain trails depends on factors that are specific to each emerging and existing single track center, yet it is based on the same princiles. These include personal approach and vision of individual actors, setting up of a long-term economic model of project funding and quality promotion of localities. The positive impacts on the environment of the Trutnov Trails are substantiated in the survey by an expert opinion. The negative externalities of building single-track trails were not found by the research, which can be attributed to the relatively short-term existence of this product, which is still in the development phase.

Klíčová slova: singltrek, terénní stezky; dopady cestovního ruchu; pozitivní a negativní externality; Trutnov Trails

Keywords: singletrack, terrain trails; impacts of tourism; positive and negative externalities; Trutnov Trails

Obsah

1 Úvod 1
2 Cíl práce 3
3 Metodika 4
4 Teoretická východiska 6
4.1 Výchozí rámec problematiky 6
4.2 Teoretický výzkum budování singltreků 9
4.2.1 Singltreky 9
4.2.2 Vývoj singltreků v ČR 12
4.2.3 Zmapování současné situace 14
4.3 Asociace podporující terénní cyklistiku 15
4.4 Legislativa pro terénní cyklistiku 17
5 Trutnov Trails 20
5.1 Geografické zařazení TT 21
5.2 Geomorfologické zařazení TT 21
5.3 Trasy singltreku TT 22
6 Výsledky a diskuze 24
6.1 Rešerže vybraných dokumentů a článků 24
6.2 Interpretace komentářů a názorů organizátorů terénních cyklostezek 29
6.3 Výsledky dotazníkové šetření 31
6.4 Shrnutí a diskuze výsledků dotazníkového šetření 43
6.5 Analýza současné situace Trutnovských trailů (TT) 44
6.5.1 SWOT analýza TT 47
7 Shrnutí výsledků 49
8 Závěr 54
9 Referenční seznam 56
10 Přílohy 59

Seznam obrázků

Obr. 1 Singltrek……10
Obr. 2 Pumptrek……11
Obr. 3 Mapa singltrekových center v ČR……15
Obr. 4 Lokalizace Čížkových kamenů v mapě ČGS ……22
Obr. 5 Mapa Trutnov Trails……23

Seznam tabulek

Tabulka 1 Obtížnost tras TT……23
Tabulka 2 Výchozí data dotazníkového šetření……31
Tabulka 3 SWOT analýza TT……48

Seznam grafů

Graf 1 Poměr genderové identity……32
Graf 2 Věkové složení respondentů……33
Graf 3 Poměr aktivních cyklistů……34
Graf 4 Co je singltrek ……34
Graf 5 Názor respondentů na budování stezek……35
Graf 6 Znalost pojmu Trutnov Trails……36
Graf 7 Povědomí o lokalizaci stezek TT……37
Graf 8 Průzkum návštěvnosti Trutnov Trails ……37
Graf 9 Povědomí o náročnosti stezek TT……38
Graf 10 Vliv instruktážních kempů na návštěvnost TT……39
Graf 11 Co je pumptrack……39
Graf 13 Názory respondentů na rozvoj cestovního ruchu v souvislosti s TT……40
Graf 15 Spokojenost se sportovním vyžitím v Trutnově……42

1 Úvod

Pobyt v přírodě tvoří odjakživa nedílnou součást zdravého života, aktivně strávený čas v ní přináší člověku především psychickou úlevu, načerpání energie, regeneraci organismu a také inspiraci. Terapeutické účinky lesa jsou prokázané, vedle spousty přínosných procesů pro lidský organismus zlepšuje les náladu a posiluje imunitu. Lesní cesty a stezky vznikaly po staletí přirozeným pohybem člověka v krajině, využívaly se primárně k pěším přesunům mezi osídlenými oblastmi, k procházkám, sběru plodů a dřeva na zátop, ke sledování zvěře lesníky, vyjížďkám na koních, a samozřejmě také k těžbě dřeva. S vývojem turistiky v České republice se začaly cesty kultivovat a značit pro pěší účely, počátkem 19. století i pro cykloturistiku. Ta se však vyprofilovala na zpevněné povrchy často s asfaltovým základem, což představuje nejen nákladnou investici na stavbu a údržbu, ale především necitlivý zásah do krajiny.

Cyklistika se jako každé jiné odvětví stále vyvíjí a potřebu trávit více času v přírodě společně s hledáním nových podnětů a možností, jak si jízdu na kole užít, splňují dokonale právě lesní stezky. V porovnání s asfaltovými cyklostezkami jsou singltreky, které se budují z lesních stezek, k přírodě šetrné, jejich kultivace a údržba vyžadují minimální zásah do krajiny. Tento fakt donedávna nebyl a dosud není vždy přirozeně kvitován primárně lesní správou, která vnímala a dosud v dílčích oblastech vnímá terénní cyklisty jako rušivý element, který znehodnocuje krajinu a ruší zvěř.

Les je státní správou a soukromými majiteli vnímán především jako hospodářské území plnící funkci těžby dřeva a lesní cesty jsou proto určeny primárně pro pracovní techniku. Společenskou, rekreační a zdravotní funkci lesa se daří v kontextu vyššího společenského zájmu „prosadit“ až v posledních několika letech. Za zcela zásadní pro nekonfliktní budování terénních stezek můžeme považovat úpravu normy ČSN Lesní cestní sítě (2018) a dílčí novelizaci Lesního zákona 289/1995 Sb. v bodech týkajících se pohybu cyklistů v lese (2019). V souvislosti s tématem terénní cyklistiky se práce věnuje i legislativě, upravující pohyb na kole ve volné přírodě, sleduje impulsy a souvislosti, které dávají těmto předpisům vzniknout.

Práce sleduje vývoj této outdoorové aktivity v České republice, zkoumá předpoklady pro budování singltrekových (trailových) center vyplývající z možností dané lokality (ráz krajiny, atraktivita lokality, infrastruktura, sociální zázemí, služby, financování projektu atp.), motivaci, rozvoj a úspěšnost těchto projektů. Zjišťuje nutná legislativní ošetření opravňující k budování singltrekových stezek a zkoumá míru implementace terénních stezek do cestovního ruchu, jakožto nový produkt rekreačního sportu.

Především poslední zmíněné aspekty, budou v práci demonstrovány na konkrétním příkladě trailového centra Trutnov Trails (dále TT), které má za sebou nelehký začátek. Projekt od počátku narážel na odpor některých občanů městské části Trutnov-Lhota, kteří vnímali zvýšení návštěvnosti a pohyb cyklistů v bezprostředním okolí jejich bydliště jako zásah do jejich soukromí, budování stezek v zalesněné části Čížkových kamenů jako ničení přírody a „jejich“ lesa, kde tráví svůj volný čas.

2 Cíl práce

Práce si klade za cíl zhodnotit dopady cestovního ruchu a zjistit, jaké konkrétní externality sebou přináší fenomén stále přibývajících terénních cyklostezek v České republice. Vzhledem k relativně krátkému, avšak poměrně expanzivnímu rozvoji budování stezek si výzkum klade tyto otázky:

1. Jaké faktory ovlivnily vývoj budování terénních cyklostezek (singltreků) v ČR, jak se vyvíjelo budování stezek v čase, a v jaké fázi se singltrekové stezky jako forma rekreačního cestovního ruchu nachází v současnosti?

2. Mají externality budování singltrekových stezek převládající pozitivní či negativní charakter?

3. Zda, a jak se změnil pohled zúčastněných aktérů, tj. organizátorů stezek, úřadů, zákonodárců a samotných účastníků – cyklistů, na budování singltreků v průběhu let?

Co nejpřesnější dopady budování singltrekových stezek chce výzkum doložit na příkladě centra Trutnov Trails, jednoho z nejnavštěvovanějších trail center v České republice. Cílem této části výzkumu je vyhodnotit:

4. současnou situaci Trutnov Trails

5. význam komunikačních nástrojů spolku TT v problematice budování stezek TT

6. Pozitivní a negativní externality budování singltrekových stezek

3 Metodika

Výchozí rámec problematiky je v teoretické části podložen výzkumy dopadů individuálního cestovního ruchu z odborné literatury a odborných prací, příslušnými normami, legislativou a jejich úpravami v souvislosti s budováním terénních stezek. Data budou čerpána také z portálů obcí a krajů, lesní správy, Agentury ochrany přírody a krajiny AOPK, České mountainbikové asociace Čemba aj.

Praktický výzkum se z důvodu relativně krátké existence budování singltrekových center v ČR (ne více než 12 let) a nedostatku odborné literatury opírá o zdroje, které téma průběžně monitorují, propagují, nebo se aktivně na budování stezek podílejí. Analýza dopadů proběhne na více úrovních:

- rešerše publikovaných dokumentů, z médií, jiných obdobných výzkumů
- osobní rozhovor a písemná komunikace s organizátory spolku TT
- osobní rozhovor a písemná komunikace s předsedou asociace České mountainbikové asociace (Čemba)
- dotazníkové šetření cílené na potenciální účastníky singltrekových center
- SWOT analýza (k vyhodnocení současné situace Trutnov Trails)
- Znalecký posudek č. 767/2020 ze dne 31. 10. 2020 o dopadu budování TT na přírodní prostředí

Praktický výzkum je založený na metodě on-line dotazníkového šetření, ke sběru dat byli osloveni respondenti v rámci České republiky ve věku 15 a více let. Dotazník měl za cíl zjistit míru informovanosti respondentů o dopadech budování singltrekových stezek, zda jej chápou jako produkt cestovního ruchu, a jaké je jejich povědomí o Trutnov Trails. Oslovováni byli obyvatelé Trutnovska, u kterých byl velký předpoklad povědomí o TT, ale také náhodně vybraní respondenti z celé ČR.

Použita byla metoda on-line sběru dat, prostřednictvím sociálních sítí a e-mailu. Dotazník zodpovědělo celkem 88 respondentů, z toho prvních 7 bylo vyřazeno z důvodu úpravy dotazníku, pro výzkum bylo použito 81 vyplněných dotazníků.

Další částí praktického výzkumu bylo vytvoření SWOT analýzy současné situace Trutnov Trails, která spolu s poskytnutými informacemi od aktérů spolku TT poskytla odpovědi na 4., 5. a 6. výzkumnou otázku. Výzkum se opírá také o Znalecký posudek č. 767/2020 ze dne 31. 10. 2020 o dopadu budování TT na přírodní prostředí.

Výsledky zkoumání jsou vyhodnoceny syntézou metod teoretického a praktického výzkumu.

4 Teoretická východiska

4.1 Výchozí rámec problematiky

Pro pojem cestovní ruch existuje velké množství výkladů. Podle Páskové (2014) lze cestovní ruch definovat jako vysoce komplexní společenský jev, související s pohybem a pobytem lidí mimo jejich obvyklé prostředí, který představuje systém synergicky působících prvků a vazeb mezi všemi zainteresovanými a dotčenými aktéry zdrojových i cílových oblastí. Jevovou náplní cestovního ruchu jsou podle Páskové především souhrnné aktivity návštěvníků cílových oblastí, procesy spojené s budováním a provozováním související infrastruktury, aktivity (jde o aktivity, jakými jsou politika, propagace a regulace cestovního ruchu, mezinárodní spolupráce, osvěta apod.) spojené s využíváním, údržbou a ochranou přírodního i kulturního dědictví cílových oblastí, politické a veřejně správní aktivity a současně i reakce místních komunit a ekosystémů na uvedené aktivity.

Uvedené faktory mohou v případě outdoorových aktivit, které se svým charakterem řadí do rekreačních forem cestovního ruchu zásadně podílet na problematice ukotvení konkrétní outdoorové aktivity jako cíle cestovního ruchu v dané destinaci. Outdoorovými aktivitami rozumíme podle Páskové a Zelenky (2012) souhrnné označení pro všechny rekreační aktivity uskutečňované mimo uzavřené stavby – např. lovecký CR, ekoturismus, rurální CR, provozování mnoha druhů sportu venku (fotbal, tenis, golf, paragliding aj.), jachtaření, plavání, pěší turistika. Například Mikoška (2006) mezi outdoorové aktivity řadí cyklistiku, lezení a alpinismus, vodáctví, lyžování, vysokohorskou turistiku, orientační sporty a adrenalinové sporty a další. Podle Konečného (2013) pak lze turismus obecně dělit na formy a druhy, přičemž forma vychází z uspokojení určitých potřeb účastníka turismu:

Základní formy turismu:

- Rekreační turismus (pěší turistika, lyžování, vodní sporty…);
- Kulturní turismus;
- Lázeňský turismus;
- Kongresový a veletržní turismus.

Mezi specifické formy turismu patří například:

- Agroturistika;
- Cykloturistika;
- Venkovský cestovní ruch;
- Vinařský cestovní ruch.

Druhy turismu pak člení Konečný dle zdůraznění určitého hlediska, například:

- Místo realizace;
- Způsob a organizace zabezpečení služeb;
- Velikost skupiny;
- Délka účasti;
- Časový rytmus.

O realizaci těchto forem či druhů na určitém území rozhodují faktory turismu. Ryglová a kol. (2011) rozděluje faktory do tří základních kategorií:

- Lokalizační faktory
  - především přírodní podmínky (klima, terén, vodní poměry, fauna, flóra a další) a dále společenské atraktivity (například památky, slavnosti, zvyky, gastronomie).
- Realizační faktory
  - umožňují dosažení a využití dané oblasti a naplnění jejího turistického potenciálu. Zjednodušeně jde o to, jestli a čím se turista do oblasti dostane a zda bude mít patřičné zázemí.

- Selektivní (či stimulační) faktory
    - souvisejí se spotřebitelským chováním. Vyjadřují, zda může turismus v oblasti vůbec existovat, jestli do oblasti turisté budou chtít jezdit a v jakém počtu. Díky jejich znalostem lze účinněji provádět například marketingovou segmentaci.

Dohnálková (2017) uvádí, že cykloturistika patří k nejpopulárnější formě turistiky v České republice, přičemž současně dodává, že struktura stávající sítě cyklistické infrastruktury a jednotvárný postup budování nových tras působí dojmem, že cykloturistika dospěla ke svému maximálnímu potenciálu a nemá tak již co nabídnout. Novým způsobem, kam se dále v tomto odvětví posunout, může být podle Dohnálkové poměrně nový, dosud neotřelý produkt - singltrek (anglicky singletrack), který uspokojuje požadavky cykloturistů, terénních cyklistů i dalších cílových skupin cyklistů.

Do historicky zakořeněného pojetí turistiky jako pěší aktivity se však pohyb terénních cyklistů, jenž je oproti chůzi rychlejší, dynamičtější, dravý a intenzivně adrenalinový, začleňuje velmi pomalu, a terénní cyklistika není dosud komplexně (všemi zúčastněnými stranami) přijímána jako druh turistiky. Krátce před budováním prvních terénních stezek v naší zemi (v roce 2008 stezky Singltrek pod Smrkem – pozn. autorky) Kvasnička (2007) agitoval, že je potřeba, aby terénní cyklisté konečně přestali být vylučováni z turistiky. Terénní cyklistika by měla být podle Kvasničky konceptuálně včleněna do turistického hnutí, důsledky tohoto faktu by se postupně projevily v naší krajině, přibylo by krásných, hravých, přírodních, trvale udržitelných stezek, byl přesvědčen Kvasnička.

V současnosti nachází singltrek jako produkt rekreačního CR značnou podporu jednak v legislativě, která reaguje na podněty aktérů singltreků, a rovněž je akceptován pozitivně místními úřady regionálního rozvoje, destinačního cestovního ruchu apod., které pochopily potenciál singltreků pro rozvoj turismu v regionu, a konečně je povětšinou kladně akceptován místními obyvateli a komunitami, jenž chápou budování terénních stezek ve své oblasti jako příležitost k nabídce zkvalitnění ubytovacích, stravovacích aj. služeb, např. nabídce místních produktů a výrobků (místních specialit, suvenýrů aj.)

Česká republika s rozlohou bezmála 79 tisíc km^2 čítá v současnosti na více než čtyřicet trailcenter a bikeparků celkem (v roce 2018 čítala zhruba polovinu), převážně ve východních Čechách a na Moravě v kopcovitých, podhorských a horských oblastech.

4.2 Teoretický výzkum budování singltreků

V teoretické části bude nejdříve definován pojem sigltrek, zmapován vývoj a současná situace singltreků v České republice. Poté se práce zaměří na faktory mající významný podíl na rozvoji budování cyklistických terénních stezek, tj. asociace podporující terénní cyklistiku a legislativní úpravy týkající se pohybu člověka v přírodě, vymezující pravidla pro budování terénních stezek a uvedení těchto úprav do praxe.

4.2.1 Singltreky

Singltreky (z anglického „singletrack“) či singletraily jsou, jak uvádí web Mtbczech (2021), úzké jednostopé stezky, které jsou postaveny tak, aby maximálně využily potenciálu terénu, a nabídly jezdci skvělý jízdní zážitek při dodržení maximální bezpečnosti, viz Obr. 1 - Singltrek.

Traily (trail je zkrácený výraz pro singltrail) jsou stavěny buď uměle, nebo se využívá starých opuštěných cest, u nás se především využívá starých loveckých chodníků. Je důležité, aby stezky vznikaly a fungovaly především v souladu s přírodou a krajinou a respektovaly její zákonitosti. Tyto úzké stezky obvykle spojují atraktivní místa a zpřístupňují krajinu, která by jinak byla nepřístupná, nebo alespoň hůře dostupná pro cykloturisty. V porovnání s tradičními aktivitami na stezkách jako je horská turistika či jízda na koni, sjezdy terénních stezek jsou poměrně novou rekreační aktivitou.

Dle Máslové (2015) se většinou jedná o cesty, které vznikly v důsledku hospodářské činnosti v lesích, staré lovecké nebo obchodní stezky, které již neslouží svým původním účelům. Některé cesty vznikají lidskou činností, tím, že jsou vyšlapány chodci. Další variantou jsou cesty vytvořené plánovitě pro potřeby turistického ruchu a rekreace. V našem prostředí se podle České mountainbikové asociace dají cesty, které se mohou označit jako singltrek, počítat na tisíce kilometrů. Singltrekové (trailové) centrum definuje Česká mountainbiková asociace Mtbczech (2021) jako síť tras (trailů) určených výhradně pro horská kola, která není vybavena lanovkou ani vlekem, všechny výjezdové pasáže je nutné zvládnout pomocí vlastních sil.

Dále Mtbczech.cz uvádí, že na trase jsou často prvky (tzv. flow), které zlepšují cyklistův prožitek – vlny, boule, zatáčky (mohou být i klopené), skoky či lávky. Vždy však platí, že trail je postaven tak, aby byl sjízdný pro všechny, a jeho náročnost se zvyšuje především s vyšší rychlostí jezdce.

Obr.1 - Singltrek
Zdroj: Trutnov Trails (2021, online)

Většina center chápe svůj potenciál v nabídce kvalitních služeb spojených s aktivním zážitkem z jízdy v terénu, kterými oslovují nejen zkušené terénní cyklisty, ale také aktivní jedince včetně rodin s dětmi, kteří hledají nový, aktivní způsob trávení volného času. Oblíbenou přidanou hodnotou trailových center jsou tzv. pumptracky.

Pumptracky (česky pumptreky) se stávají vyhledávanou atraktivitou a mnohá trailcentra jejich výstavbu do svých projektů dodatečně zahrnula, případně jejich výstavbu plánují.

Čemba (2021) definuje pumptrek jako Okruh je tvořený vlnami a klopenými zatáčkami, které umožňují udržovat nebo dokonce zvyšovat rychlost jízdy pouhým pumpováním. Je to ideální nácvik rovnováhy, ovládání a získání základních dovedností na jízdních kolech, zároveň je to výborný prostředek pro zábavu a pilování technických dovedností. Mtbczech (2021) definuje pumptrack jako uzavřený, uměle vytvořený okruh pro jízdu na kole, který je možný projíždět bez šlapání, viz Obr. 2 - Pumptrek.

Obr.2 - Pumptrek
Zdroj: Čemba (2021, online)

4.2.2 Vývoj singltreků v ČR

Vývoj budování terénních stezek monitoruje, eviduje a publikuje velmi přehledně portál Mtbczech.cz (2021). Uvádí zde, že v České republice začaly vznikat první stezky v letech 2008 – 2009, prvním oficiálním trail centrem byl Singltrek pod Smrkem v Jizerských horách, na pomezí České republiky a Polska.

První fáze plánování probíhala již na konci podzimu 2008 a pokračovala na jaře 2009. V podzimních měsících roku 2009 pak byl postaven nejstarší, přibližně 20 kilometrů dlouhý okruh.

K projektování sítě stezek byl pozván i Dafydd Davis, který patří mezi nejzkušenější projektanty stezek na světě. Již v roce 1994 vybudoval v britském Walesu centrum pro terénní cyklistiku ve Velké Británii.

V roce 2011 Mezinárodní organizace IMBA (International Mountain Bicycling Association) udělila Singltreku pod Smrkem bronzovou certifikaci IMBA Ride Center a dnes se řadí mezi nejlepší trailové lokality nejen u nás, ale i v rámci celé Evropy. (Kozumplíková a spol., 2016)

Druhou nejstarší a nejnavštěvovanější lokalitou jsou Rychlebské stezky u obce Černá hora v Hrubém Jeseníku. Stezky zde vznikaly na starých loveckých chodnících od roku 2009. Rovněž Rychlebské stezky (RS) získaly dvě ocenění IMBA – IMBA riding centre a IMBA model trail awards, jak informuje Mtbczech (2021). Rychlebský Superflow trail se tak řadí mezi pár trailů na světě, které mají toto ocenění.
Podle Mtbczech (2021) jsou to podobně významná ocenění jako v případě restaurací Michelinské hvězdy. RS jsou také absolutním vítězem prestižní soutěže DestinaCZe 2013, kterou pořádá Česká centrála cestovního ruchu CzechTourism.

Rychlý růst singltrekových center v České republice v uplynulých pěti letech potvrzuje skutečnost, že se jedná o fenomén rekreačního cestovního ruchu. V současnosti lze v České republice navštívit registrovaných a funkčních 45 singltrekových lokalit, z toho, jak uvádí web Mtbczech.cz, převážně 24 bike parků a převážně 28 trailových center (11 lokalit nabízí obě varianty, tzv. Trail&Bikepark).

Bike parkem se označuje lokalita vybavená lanovkou či vlekem, nachází se nejčastěji v horských střediscích, a stezky mají sjezdový, „downhill“ či „freestyle“ charakter s kratší kilometráží. Mtbczech (2021) dále definuje podstatu bikeparku jako jízdu z kopce dolů, kdy každý bikepark je vybaven lanovkou nebo vlekem, který vyveze cyklistu i s kolem pohodlně na kopec.

Často se podle Mtbczech jedná o jízdu adrenalinovou, plnou lávek, skoků, klopených zatáček nebo náročných kořenových pasáží. Většina bikeparků však oslovuje i méně zdatné jezdce a buduje nenáročné trasy, které mohou často absolvovat úplní začátečníci či rodiny s dětmi, aby se mohli postupně zdokonalovat a troufnout si při další návštěvě třeba na nějakou těžší trasu.

V příspěvku Konečného (2018) se uvádí, že nejvýše položené jsou stezky Trail parku Klínovec a Single trails Dolní Morava, nástupní místa jsou na vrcholech s 1244 m n. m. na Klínovci a 1099 m n. m. na Dolní Moravě. Převýšení kolem 400 m lze pohodlně překonat lanovkou, která zajišťuje vstup na stezky.

Oproti bikeparkům se dle Konečného trailové lokality nacházejí v nižší nadmořské výšce (nemusí být pravidlem), stezky mohou mít okruhový charakter, nástupní místo je shodné s dojezdovým, vinou se terénem, mohou se místy protínat a vykazují se mnohdy až desítkami kilometrů.

Vyhledávanou atraktivitou trail center se staly již zmíněné pumptreky, které se budují především bezprostředně v lokalitě stezek na náklady centra, často se pumptreky staví také jako součást skateparků, dětských hřišť či příměstských volnočasových areálů, v neposlední řadě plní efektivní funkci regenerace brownfieldů na okrajích měst a obcí. V současnosti se nachází napříč Českou republikou přes sto registrovaných pumptreků.

4.2.3 Zmapování současné situace

První trailové stezky vznikly v periferních příhraničních oblastech v turisticky nerozvinutých regionech (Rychlebské stezky v obci Černá Voda v Hrubém Jeseníku, Singltrek pod Smrkem na pomezí České republiky a Polska v Jizerských horách, Trail of Life Bílé Krpaty aj.). Další centra se rozvíjejí také v blízkosti větších měst, které disponují kvalitní infrastrukturou, dostupností služeb, a nabízí atraktivní prostředí, např. částečně nebo v blízkosti CHKO, Chráněných území, Přírodních rezervací atp. (např. Singltrail Moravský kras, valašská Bike aréna Vsetín či Trutnov Trails v oblasti Čížkových kamenů u Trutnova).

Výraznější absenci singltrekových center lze pozorovat v oblasti středních, západních a jihozápadních Čech a v okolí Prahy (zde se nachází v současnosti pouze vznikající projekt Šemberské stezky využívající městských lesů v blízkosti Českého Brodu), geomorfologicky v Poberounské subprovincii a v Česko-Moravské subprovincii (v jihovýchodních Čechách), zde se nejblíže nachází stezky Bike x Zone Sušice.

Potenciál oblasti pro budování trail center je víceúrovňový, určující je geomorfologický charakter a atraktivita lokality, dalšími faktory je kvalita infrastruktury, možnost parkování, stravovací a ubytovací služby a zázemí s informacemi o stezkách. Terminologické rozlišení trailcenter a bikeparků spočívá v přítomnosti či absenci lanovky, kdy bikeparkem označujeme areál vybavený lanovkou nebo vlekem, a vznikají primárně jako rozšíření nabídky již fungujícího resortu.

Nachází se tak víceméně ve skiareálech a turisticky vysoce navštěvovaných resortech (Lipno, Monínec, Špičák na Šumavě, Říčky v Orlických horách, aj.), zatímco trailcentrum využívá výjezdových pasáží – cest a stezek, které musí jezdec zvládnout pomocí vlastních sil a k jejich realizaci je vhodná i oblast s mírnějším převýšením, nabízející potřebnou rozmanitost terénu a jinak atraktivní prostředí (Trutnov Trails, Rychlebské stezky, Singltrek pod Smrkem, Boskovické stezky, Singltrails Bílá, aj.), viz Obr. 3 Mapa singltrekových center.

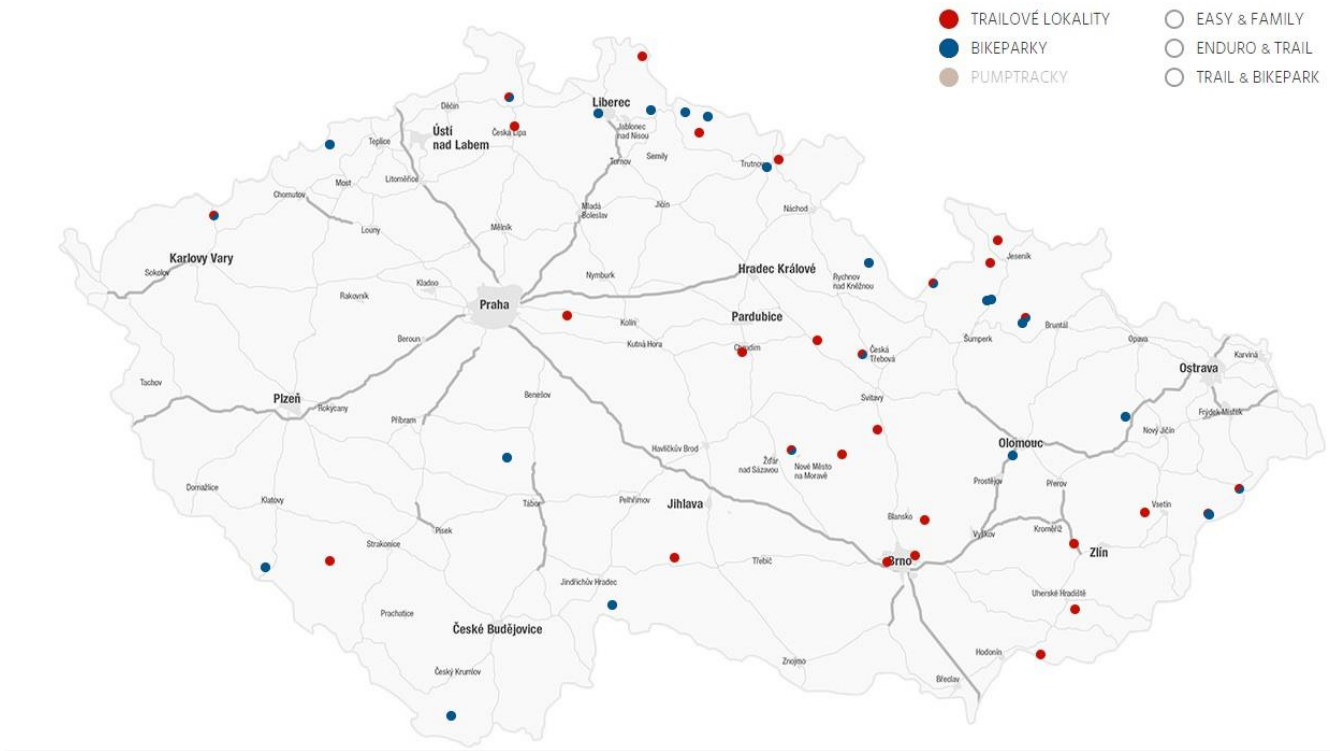

Obr.3 - Mapa singltrekových center
Zdroj: mtbczech (2021, online)

4.3 Asociace podporující terénní cyklistiku

Budování singltrekových stezek je dlouhodobá a náročná záležitost. K jejich výstavbě jsou, jak říká Konečný (2018), nezbytná četná jednání se zúčastněnými stranami, vlastníky pozemků i veřejností, nutná pro schválení a legalizaci stezek. S tím souvisí činnost různých spolků a organizací, které podporují (mnohdy s pomocí dalších dobrovolných nadšenců) terénní cyklistiku, a mají zájem na tom, aby se stezky ve vybraných lokalitách realizovaly a plnily skutečnou funkci singltreku, v souladu se zachováním trvalé udržitelnosti historických lesních stezek.

Nejvýznamnějším aktérem podpory singltreků je bezesporu nezisková organizace Česká Mountainbiková Asociace (Čemba).

Čemba vznikla v roce 2007 v důsledku potřeby subjektu, který by mohl jednat se státem, samosprávou, ochranou přírody, lesníky a dalšími institucemi při řešení problematiky terénní cyklistiky a vytváření podmínek pro ni. Rozvoj stezek je regulován zákony, které vymezují a definují, kde a za jakých podmínek lze stezky budovat. Čemba sleduje návrhy i samotné novelizace zákonů, vyhlašování předpisů apod, které by mohly případně zhoršit podmínky k bikování.

Hlavní vizí asociace Čemba (2021) je být silnou a respektovanou oborovou organizací, sdružující a zastupující terénní cyklisty, která dokáže efektivně hájit jejich práva a zájmy a přinášet lepší podmínky pro terénní cyklistiku v České republice. V roce 2017 se Čemba stala také partnerem Českého systému kvality služeb a ve vzájemné spolupráci vznikl technický standard pro hodnocení trailových center, s agenturou CzechTourism společně prezentovali (do roku 2020 před koronavirovou pandemií) terénní cyklistiku každoročně na brněnském veletrhu FOR BIKE.

V průběhu let se Čembě podařilo získat renomé u státní správy a laické veřejnosti a rozjet několik významných projektů, např. Lesní stezky, Bajková školka, Singltrek pod Smrkem , dlouhodobě má Čemba rozpracované projekty s Czech Tourism, aktuálně Terénní trasy v Brdech a projektování nových pumptreků.

Pozoruhodný projekt trvalé hodnoty například vytvořila agentura CzechTourism (státní příspěvková organizace se zřizovatelem Ministerstvo pro místní rozvoj ČR) a autory Trail-Busters.

V čele s Petrem Slavíkem, profesionálním fotografem a tvůrcem webového průvodce Trail-Busters.cz vzniklo z této spolupráce osm tras pro horská kola, seznamující cyklisty se "*zapomenutými příběhy baroka*" (jak se projekt nazývá), s cílem skloubit terénní cyklistiku a baroko, které bylo komunikačním tématem agentury Czech Tourism pro rok 2017.

Vynikající platformou je také webový portál Mtbczech.cz, který poskytuje komplexní propagaci všech stávajících i vznikajících českých trailcenter. Portál nabízí geografickou mapu lokalit, která rozlišuje typ centra, zda se jedná o trail centrum, bike prak, enduro, pumptrek, easy family centrum, či jejich kombinaci. Nabízí bohatou fotogalerii, detailní informace o kilometráži a náročnosti stezek každého centra, aktuální počasí v daných lokalitách, kontakty, linky na jednotlivé weby center, na facebookovém profilu sdílí čerstvé aktuality.

Primárním cílem projektu, jak Mtbczech (2021) uvádí, je jednotná propagace trailových center a bikeparků v České republice, a to nejen u již obeznámené bikerské komunity, ale především mezi méně informovanými cyklisty a ostatní sportující veřejností, jež často ještě nezná tyto aktivní formy trávení volného času. Projekt vzniká ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj s agenturou CzechTourism, kdy volně navazuje na jejich kampaň Česko, země příběhů. Dalším cílem projektu je nalákat bikery z Polska, Slovenska, Dánska a ze Skandinávie.

Dalším populárním zdrojem informací o českých trailech je zmíněný Trail-Busters, jak sami T-B uvádí - tým zkušených českých bikerů nadšených pro traily a dobrodružství (trail-busters.cz, 2021), který téměř deset let zprostředkovává trailistům a bikerům informace, tipy a novinky především vizuální formou, v čele s vynikajícím fotografem a zkušeným bikerem Petrem Slavíčkem. Cenné informační a komplexní zdroje poskytuje neziskově také web Trailhunters.cz, který informuje o aktualitách a situaci trailových lokalit v podobě článků, prezentuje traily na YT kanálu, Facebooku a Instagramu.

4.4 Legislativa pro terénní cyklistiku

Existují u nás stezky pouze pro pěší nebo pouze pro cyklisty? V případě jízdy na kole v lese lze vycházet z čl. 14 Listiny základních práv a svobod, dle kterého je svoboda pohybu zaručena s tím, že k jejímu omezení může dojít toliko zákonem, jestliže je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu, udržení veřejného pořádku, ochranu zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých a na vymezených územích též z důvodu ochrany přírody.

Jak to tedy v praxi vypadá, kam cyklista v přírodě může a kam ne? Co je ještě povoleno a kdy už může být překročen zákon? Čemba (2021), pro kterou je jasné definování zákonného práva použití lesních cest a stezek terénní cyklistiky jedním z dlouhodobých cílů na svých webových stránkách informuje, že základní právní vymezení terénní cyklistiky upravují příslušné zákony o ochraně přírody a krajiny.

Obecně lze podle Čemby říct, že cyklisté mají přístup na všechny cesty a stezky v krajině kromě území, která mají nějaký statut ochrany (tam může být vjezd omezen).

Pro terénní cyklistiku jsou klíčovými vztahující se paragrafy zákona č. 289/95 Sb. o lesích a zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. §20, bod j. prvního zmíněného zákona říká, že je zakázáno mimo lesní cesty a vyznačené trasy jezdit na kole, na lyžích, na koních či na saních. Jinými slovy, v lese, který není chráněným územím, terénní cyklisté mohou jezdit po lesních cestách a stezkách, nikoliv volným terénem. Je však potřeba individuálně chápat vymezení pojmu *lesní cesta* a související zařazení *úzkých stezek*. V CHKO mají obecně cyklisté přístup na všechny cesty a stezky. Čemba (2021) i v případě CHO upozorňuje na častý jev, kdy uvnitř území CHKO leží národní přírodní rezervace, kde je režim přísnější.

V chráněných územích kategorie národní park (NP) a národní přírodní rezervace (NPR) pak mohou využívat pouze výslovně povolené cesty a trasy, viz výňatek §29 bod f. ze sbírky zákona č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny „….a celém území NP je zakázáno provozovat horolezectví a létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazena se souhlasem orgánu ochrany přírody.“ (Zákony pro lidi, 2021)

Potřebou vymezit účel lesních cest se již dříve zabýval Kvasnička (2007), zakladatel Singltreku pod Smrkem a bývalý člen Čemby, který již v zárodku budování trailů v České republice avizoval, že při navrhování částí lesní dopravní sítě by se mělo také vycházet z možnosti i jiných druhů dopravy, než je doprava lesnického provozu, například dopravy rekreační, a z možnosti využití prvků lesní dopravní sítě k rekreačním a sportovním účelům.

K vymezení pojmu lesní stezka došlo teprve na základě impulsu od aktérů terénní cyklistiky, kteří připomínkovali normu ČSN 73 6108 Lesní dopravní sít, která slouží k projektování lesních cest. Upozornili na zvýšení využívání cestní sítě pro volnočasové aktivity a potřebu normu aktualizovat. Původní název normy ČSN 73 6108 „Lesní dopravní síť“ z roku 1996 se změnil, jak uvádí Tománek (2018), po dvaceti letech na „Lesní cestní síť”. Ta je rozdělena na lesní cesty 1. a 2. třídy, lesní svážnice a technologické linky a lesní stezky. Právě lesní stezky jsou vymezeny také pro rekreační účely a mohou být využívány pro účely terénní cyklistiky. Nicméně je potřeba dodat, že české technické normy (ČSN) nejsou obecně závazné a povinnost postupovat dle ČSN může vzniknout na základě právního předpisu.

Členové Čemby připomínkovali také v dubnu 2016 novelu Mysliveckého zákona (zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti) a podařilo se jim do celého dění vtáhnout i další subjekty. Díky jejich společnému úsilí se podařilo případné negativní dopady novely významně eliminovat.

Pro přístup do lesa je důležitá, jak dále uvádí Čemba, také poslední novelizace Lesního zákona (289/1995 Sb., v části 1) a 2) § 19 upravující obecné užívání lesa) z května 2020, která upravuje vstup do lesa na vlastní nebezpečí.

5 Trutnov Trails

Stezky Trutnov Trails se proplétají zalesněnou oblastí Čížkových kamenů, na zalesněném skalním hřebenu východně od okresního města Trutnov (31 000 obyvatel). Celá oblast, včetně východně navazujících Jestřebích hor disponuje hustou sítí turistických tras, celou hřebenovku lze přejet rovněž pohodlně na kole po značených cyklostezkách.

Máslová (2015) uvádí, že první stezky vybudovalo svépomocí několik cyklistických dobrovolníků na vlastní náklady v létě roku 2014, kteří posléze založili spolek Trutnov Trails.

Budování trutnovských trailů prošlo poměrně dramatickým, a zároveň dosud trvajícím dynamickým vývojem. V současnosti nabízí téměř 40 kilometrů trailů. Síť čtrnácti jednosměrných cyklostezek nabízí čtyři úrovně obtížnosti, od nástupní, lehké, středně obtížné po náročnou. Nejkratší trail „Myší díra“ má 946 m, nejdelší jsou „Bunkr trail + Rýbrcoul“ s celkovými 8060 metry (Hoferka, 2020). Síť terénních stezek TT se rozrůstá každý rok o další kilometry nových tras.

Dle asociace Mtbczech (2021) spočívá obrovský potenciál projektu TT především ve vizi rozšířit stezky až na celkových 60 kilometrů různé obtížnosti, a také díky nádherné přírodě a atraktivitě celé lokality, která by podle Mtbczech neměla chybět ve výčtu sezonních cílů milovníků trialového ježdění.

Stezky TT se po šesti letech od svého vzniku staly vyhledávaným turistickým cílem lokality. Dnes patří Trutnov Trails s téměř čtyřiceti kilometry přírodních stezek různých obtížností k synonymům těsně přilehlého okresního města Trutnov. Výchozím bodem stezek je základna neboli Trailcentrum v městské části Trutnov-Lhota, nacházející se v současnosti v objektu místní hospody, kterou, jak uvedl v rozhovoru pro účely tohoto průzkumu člen spolku Martin Metelka, získal spolek TT po dohodě s obcí nově od 1. 2. 2021 do pronájmu. Provozováním hospody chce spolek zajistit primárně nekonfliktní a přátelský přístup k návštěvníkům trailů, nabízet kvalitní stravování, a zajistit přínosný zdroj financování rozvoje a údržby stezek. Plánovaná výstavba nové základny se v důsledku omezení provozu trailů kvůli koronavirové pandemii v loňském roce přesunula na rok 2022.

5.1 Geografické zařazení TT

Trutnov Trails leží, dle Hoferkovo (2020) územního zařazení, v oblasti jižně od údolí Petříkovického potoka, a to na svazích hřebenu přiléhajícího k částem města Trutnov - Lhota a Bezděkov. Na SV je území s TT ohraničené Markoušovickým hřebenem. Hlavní soustředění tras je v oblasti Čížkových kamenů až k silnici Bohuslavice nad Úpou – Markoušovice. Na J okraji zájmového území vede jedna trasa na úzkém hřebenu nad silnicí Trutnov – Úpice, nad Adamovem (přes železniční tunel trati Trutnov – Jaroměř).

Návštěvníci TT v případě příjezdu automobily parkují převážně na vyhrazeném parkovišti u popílkoviště EPO, u technického zázemí a restaurace ve Lhotě a na parkovišti na začátku Dolní Panské cesty u silnice Bohuslavice – Velké Svatoňovice. Zájmové území je intenzivně navštěvované ostatními návštěvníky z přilehlých obcí a sousedícího Trutnova. K zpřístupnění je využívaná i hromadná doprava (železniční zastávka Bohuslavice nad Úpou a Lhota u Trutnova, autobusová zastávka Bohuslavice nad Úpou, zastávka MHD Lhota Obec, Lhota škola). Zpřístupnění oblasti je i sítí značených turistických tras a cyklostezek (Klub Českých turistů, KČT).

5.2 Geomorfologické zařazení TT

Morfologie terénu je velmi rozmanitá. Čížkovy kameny jsou součástí geoparku Broumovsko a řadí se dle stupně ochrany ČSG k zajímavé geologické lokalitě registrované v ČGS (Česká geologická služba). Převládají mírné až prudké zvlněné svahy různých expozic (nejčastěji Z). Časté jsou i svahové úžlabiny i plošiny. TT překonávají značné převýšení. Nejvyšším bodem TT Bunkr trail je Markoušovická rozhledna (708 m n. m.). Ve střední části Čížkových kamenů je další výškový bod, Kozí kameny s výškou 632 m n. m. Nejnižší polohy TT leží při železniční trati Trutnov – Jaroměř (TT Myší díra 410 m n. m.) a SV část TT Žiletka na strmém ostrohu nad silnicí u Adamova (385 m n. m.). Celá část spadá do 5. lesního vegetačního stupně (LVS) jedlo bukového. Pouze nejnižší polohy (TT Žiletka) jsou ve 4. LVS bukovém. (Hoferka, 2020)

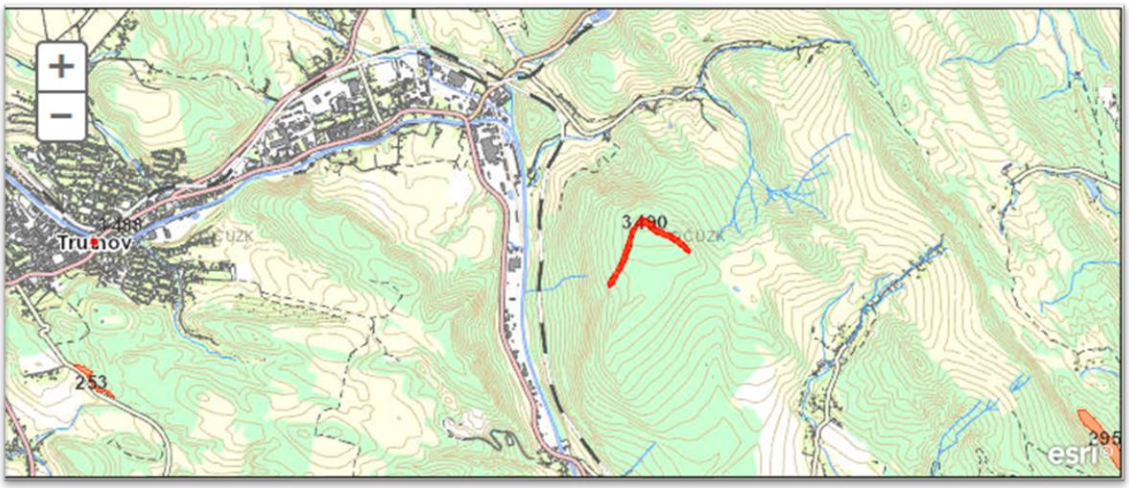

Obr. 4 - Lokalizace Čížkových kamenů v mapě ČGS
Zdroj: Geologické lokality (2021, online)

5.3 Trasy singltreku TT

Trutnov Trails nabízí v současnosti 14 trailů, včetně dvou nástupních trailů (zelené označení) Panský stoupák (3,4 km) a Floutkův Stoupák (4,1 km). Kozí Trail (4,5 km) patří mezi nejlehčí a nejoblíbenější ze čtyř lehkých "modrých" trailů, lehký až středně těžký je flow trail Floutek (3,3 km), z nejvyššího bodu Markoušovické rozhledny vede kolem bunkrů předválečného pevnění nejdelší (6,8 km) a panoramatický Bunkr Trail a pro bikery směřující na TT z centra Trutnova vede kolem řeky Úpy 3,5 kilometrový spojovací Úpa Trail. Středně těžké trasy Perníkový Trail (1,8 km), Modřínový Trail (3,3 km), Rýbrcoul (0,8 km) a Myší díra (1 km) označené červeně nabízí syrovější, techničtější traily, místy v prudších svazích. Mezi náročné "černé" traily patří sjezdově laděný syrový Trail Pod Jeskyňkou (2 km), Boulder Trail (2,6 km) vedoucí přes skalky a spoustu vybudovaných přejezdových lávek, zatím nejnovější a nejtěžší, necelý kilometr dlouhý Trail Ptačí perspektiva a konečně Žiletka Trail (1,5 km).

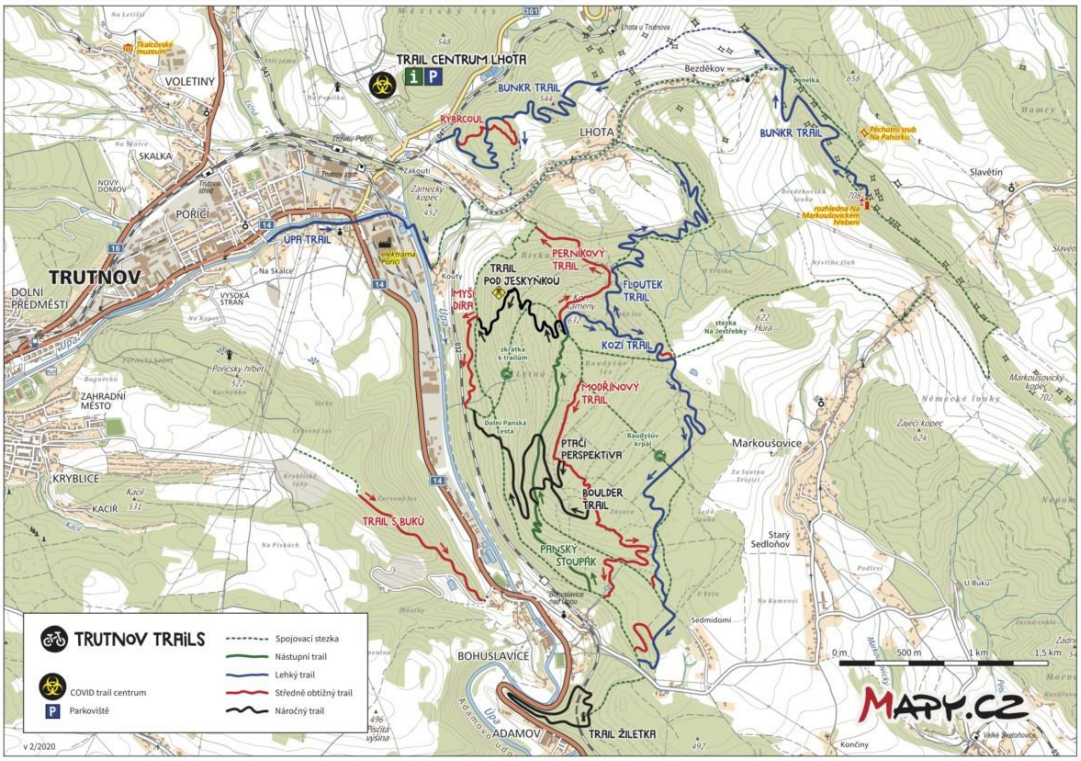

Obr.5 - Mapa Trutnov Trails
Zdroj: Trutnov Trails (2021, online)

Tab. 1 - Obtížnost tras TT

TT	Délka (m)	Obtížnost trasy
Perníkový trail	1976	
Kozí trail	5116	
Žiletka trail	1996	
Floutek trail	3832	
Bunkr + Rýbrcoul trail	8060	
Boulder trail + Ptačí persp.	3652	
Trail Myší dírou	946	
Trail Pod jeskyňkou	1965	
Modřínový trail	3345	
Panský stoupák	638	
Trail 5 Buků	z důvodu kůrovce výstavba trailu pozastavena	

Zdroj: Hoferka, vlastní zpracování.

6 Výsledky a diskuze

6.1 Rešerže vybraných dokumentů a článků

Zajímavou sondu do situace českých trailových center a bikeparků přinesl seriál České televize (2020) *Hory horem pádem*. Ve vybraných lokalitách zmapovala ČT konkrétní problematiku a způsob fungování projektů. Zakladatelé trailových center se v seriálu jednoslovně shodují, že vybudování trailového centra přispělo k významnému zvýšení aktraktivity lokality, každoročnímu exponenciálnímu nárůstu návštěvníků, a v návaznosti na předchozí dvě skutečnosti k motivaci dále rozšiřovat a budovat nové stezky, aby uspokojili co nejširší spektrum návštěvníků a bikerů.

Například zakladatel Trail parku Klínovec Martin Píša v pořadu ČT potvrdil, že v období od jara do podzimu se návštěvnost zvedla, pohybuje se v řádu deseti tisíců lidí a se započatou pátou sezonou se Klínovec aktuálně řadí k nejnavštěvovanějším centrům v České republice.

Významné faktory návštěvnosti připisuje zakladatel Single Trailu Moravský Kras Petr Vaněk atraktivitě lokality (CHKO) a současně těsné blízkosti krajského města. Uvedl, že ačkoliv by se nabízelo, že Single Trail Moravský Kras bude v CHKO Moravský Kras, nachází se za hranicema této oblasti, protože jako organizátoři stezek respektují fakt, že by se nemělo jezdit v chráněných místech. Vaněk dodává, že roli vysoké návštěvnosti tu hraje bezprostřední blízkost od Brna, velké aglomerace, tedy velkého počtu lidí. Cílem projektu je podle Vaňka dosáhnout větší kilometráže trailovým spojením dvou blízkých lokalit (Mariánské údolí a Jedovnice) a dosáhnout tak přibližně 120 kilometrů stezek.

Spolek Trutnov Trails ví o problémech s budováním trailů své. Česká televize odvysílala v pořadu Události v regionech reportáž, publikovanou online také na webovém portálu ČT24 (2017). Reportáž reprodukuje vyhrocený průběh schůze svolané aktéry Trutnovských Trailů s místními odpůrci za účelem vyjasnění situace. Místní tehdy považovali projekt TT, tedy budování terénních cyklostezek, jehož počátky sahají do roku 2014, za devastaci přírody.

Předseda sdružení Trutnov Trails Jan Rejl reagoval slovy, že stezky se staví podle zhruba dvacet let staré a ověřené metodiky, která se využívá při stavbě ve velkých zemích, jako je Kanada, ale i v malých zemích, jako například Wales, Rakousko, Švýcarsko. Ke stavitelům tratí se přidal i Městský úřad v Trutnově, na jehož pozemcích stezky částečně vznikají. Projekt dokonce finančně podpořil s odůvodněním, že jde o příležitost pro rozvoj cestovního ruchu.

Reportáž popisuje vyjádření jednoho z hlavních místních odpůrců, který se nechal slyšet, že se odvolá u vyšších úřadů, a to Ministerstva životního prostředí i zemědělství. To prohlásil na základě neúspěchu u regionálních úřadů (např. u České inspekce životního prostředí), kam zaslal prostestní petici proti výstavbě stezek s argumenty, že budované trativody odvodňují les a dochází k přesekávání kořenů stromů. Citována (ČT24) byla také jedna z odpůrkyň, která s několika dalšími usedlíky vnímala budování stezek jako omezování osobní svobody: „*Nenecháme si vzít náš způsob života. Budeme bojovat do poslední chvíle*."

Důvody odpůrců TT ze lhotecké schůze popsal také Krkonošský deník *(*2017). Napsal, že některým Lhoteckým vadí, že s nimi dopředu nikdo podrobně budování tratí v lese, které začalo už před několika lety, detailně neprojednal, a že se jich nikdo neptal na názor.

Deník uvádí, že dle místních bikeři zdejší lokalitě jen škodí, vyhánějí zvěř, narůstá počet automobilů, vadí jim ruch, na který nebyli zvyklí a který bude potenciálně narůstat, a také se cítí ohroženi rychlými sjezdy bikerů z lesních tras.

Spolek na základě schůze svolané v listopadu 2017 posléze otevřel komunikaci směrem k místním a zaměřil se více na možnosti vzájemné spolupráce. Podle člena spolku Martina Metelky je současná situace ve Lhotě lepší, což stálo spolek nemálo času investovaného do individuálních návštěv jednotlivých usedlíků s účelem zjistit konkrétní problémy, které místní s budováním trailů mají, a najít společný konsenzus. Spolupráce s místními, kteří pocházejí často také z Trutnova, je nyní řízena spolkem Lhota žije z.s., čímž je eliminována tendence preferování práv místních usedlíků před obyvateli Trutnova. Část místních traily přestala vnímat jako nebezpečí a zlo, a někteří dokonce přijali v roce 2019 pozvání na mentorovanou projížďku po trailech. Jednotlivci pochopili rovněž neúčelné a zaujaté jednání hlavního odpůrce.

Odpůrci zůstávají odpůrci, ale dnes již vědí, jak říká Metelka, že les není proto, že zde žijí, *"jejich"*, a že cyklisté mají na užívání lesa stejný nárok jako kdokoliv jiný.

Poměrně komplexní a přínosný průzkum zpracovaný agnturou Ipsos, zda mají terénní stezky potenciál, publikoval portál Českého systému kvality služeb, zkráceně ČSKS (2017).

Ipsos primárně potvrdil, že jsme národem cyklistů, neboť na cyklovýlety vyráží podle průzkumu občas až tři čtvrtiny Čechů, a roste počet těch, kterým ke štěstí nestačí vyasfaltované cyklostezky. Potvrzuje, že pro adrenalinový zážitek vyráží stále více cyklistů (či bikerů) do přibývajících bikeparků, na singltrailové tratě či aspoň na pumptracky. Článek cituje slova předsedy asociace Čemba Václava Volrába, který tvrdí, že tyto projekty přispívají k rozvoji regionů, a milovníci terénní cyklistiky jsou zajímavou cílovou skupinou pro poskytovatele služeb cestovního ruchu. Ne každý to ale podle Volrába zatím takto vnímá.

Z absence podkladů se Ipsos při průzkumu terénní cyklistiky opíral o empirické šetření. Tvrdí, že terénní cyklistika je odvětvím, ve kterém se točí relativně velké peníze a bikeři jsou zajímavým tržním segmentem. Mají podobné nároky jako cykloturisté, odlišnosti se přesto najdou. Podle Volrába je i biker velmi často cykloturista, jen prostě víc jezdí v terénu, vyhledává nezpevněné cesty a velmi často je pro něj cílem už samotná cesta, kterou si chce užít.

Volráb pro Ipsos vyjádřil, že odlišností mezi cykloturistou a bikerem vidí více. Například biker přijíždí velmi často autem, zaparkuje a vyráží za svým cílem, tzn. bez zátěže (svačiny, atd.), potřebuje se někde najíst a napít, po vyjížďce si umýt kolo, aby ho nedával špinavé do auta a také ho mít kde bezpečně uschovat k vzhledem často vysoké hodnotě terénního kola.

V souvislosti se specifickými požadavky náročnější klientely, kterou bikeři jednoznačně představují, se Ipsos zabýval otázkou týkající se ubytovacích služeb a infrastruktury, zda u nás bikeři nacházejí to, co hledají. Podle Volrába tomu tak je, tedy alespoň v trailových a bikových lokalitách.

V pořadu České televize (2020) si Jan Rejl z Trutnov Trails pochvaluje, že dnes je situace lepší, a podnikatelé už obvykle nenahlížejí na bikery jako na otlučená a zablácená individua, která jim poničí ubytovací zařízení.

Ipsos také upozorňuje na skutečnost, že podnikatelský přístup zatím není zcela vlastní tuzemským dopravcům včetně Českých drah, a ani jejich nedávno rekonstruované vagony nejsou technicky zcela připraveny na horská kola s širokými řídítky a silnými plášti. Nelze se proto divit, že většina za svými zážitky cestuje automobily, zatímco ve vlacích lze potkat spíše klasické cykloturisty, říká Volráb, pro nějž samotného je dle jeho slov cestování s kolem vlakem po České republice za trest.

Tentýž výzkum zkoumá také podstatný faktor, kterým je podpora obcí v rozvoji trail center a dokládá, že obce, v jejichž katastrech v uplynulých letech vyrostly MTB projekty, si tuto skutečnost vesměs pochvalují, a to i přes skutečnost, že se jedná o projekty relativně finančně náročné. Pro ilustraci uvádí, že pumptrack či tzv. skill centrum lze postavit už za 300 000 korun, zatímco náklady na jeden kilometr singltrailové tratě se pohybují kolem půl milionu. A kilometrová trať sotva někoho osloví, jak dodává Volráb.

Pozitivní dopady na region dokládá výzkum Ipsos na příkladě Singltreku pod Smrkem, který dnes čítá zhruba osm desítek kilometrů tratí, včetně nových parkovišť, občerstvení a další infrastruktury. Upozorňuje, že na výstavbu MTB projektů není možné čerpat evropské dotace, největší část prostředků tak plyne z krajských a obecních rozpočtů, soukromých zdrojů či Lesní správy. Singltreku pod Smrkem se podařilo významně stimulovat turismus ve Frýdlantském výběžku, kam dříve příliš turistů nezavítalo. Dnes je to ročně minimálně 45 000 bikerů, z nichž víc než polovina zde zůstává déle než jeden den.

Článek ČSKS (2017) dokládá i opačnou situaci, že ne vždy je při plánování rozvoje daného území na bikery a jejich zájmy automaticky pamatováno. Příkladem uvádí Brdy, kde jsou vedle tras pro pěší turisty vyznačovány i stezky pro cyklisty. Příslušné orgány zde zatím pro bikery příliš pochopení nemají, podle cykloprůvodkyně spolupracující s Destinační agenturou Brdy Radky Žákové, která na jednání v roce 2019 neuspěla s návrhem na označování tras právě pro bikery, schází v Česku náležitá osvěta u zástupců samosprávy.

Zvláštní kapitolou budování jsou vztahy s majiteli pozemků. V živém vysílání pro Trutnovinky TV (2020) se stavitel tratí Jan Rejl vyjádřil, že je obecně dobře, když je vlastnická struktura co nejjednodušší a gratulovat si svým způsobem mohou podle Rejla tam, kde patří pozemky zcela nebo z většiny státu. Dle jeho slov by bez pozitivního a vstřícného přístupu společnosti Lesy České republiky vypadala dnešní mapa tuzemských MTB projektů úplně jinak.

Pro Ipsos výzkum se k problematice ředitel libereckého krajského ředitelství společnosti Lesy ČR Řičář vyjádřil, že pro správce státních lesů je důležité, aby vždy reagovali na konkrétní potřeby daného regionu a budoucích uživatelů. Veškeré projekty jsou podle Řičáře proto konzultovány jak se starosty dotčených obcí, tak s Čembou a dalšími partnery, a sdělil také, že pochopení nacházejí projekty MTB i u ochránců přírody, nebo aspoň u části z nich.

Podle Ondřeje Vítka z Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK) se příroda pochopitelně nejlépe chrání, pokud do ní lidé nevstupují, jedním dechem ale dodává, že jsou si na druhou stranu velmi dobře vědomi, že pokud budou lidé ochuzeni o intenzivní osobní prožitek v přírodě, nebudou k ní mít vztah a nebudou na ni brát ohled při svém každodenním konání. Snaží se proto lidem onen prožitek umožnit. AOPK dle Vítka chápe, že je nevyhnutelné reagovat i na přirozený vývoj a brát v potaz, že drtivá většina lidí dnes do přírody vyráží na kolech. Článek na webu ČSKS (2017) uvádí, že sehrál v případě Lesů ČR i AOPK líčovou roli Singltrek pod Smrkem, vůbec první projekt svého druhu u nás. Zjednodušeně řečeno ukázal, že za předpokladu dodržení domluvených pravidel se správci lesů ani ochránci přírody nemají čeho obávat. Vítek z AOPK se k tomu vyjádřil slovy, že větší problém z hlediska ochrany přírody často představují vyasfaltované cyklostezky bez převýšení než singltrailové tratě. Z těchto výstupů lze usuzovat, že lesáky a ekology přesvědčily až první zkušenosti, a to vesměs pozitivně.

Hlubší problematiku vedle soukromých majitelů pozemků, kteří mnohdy házejí budovatelům MTB projektů klacky pod nohy tím, že přicházejí s požadavky na zavedení plateb za již vybudované traily, představují podle Ipsos pro budovatele tratí stavební úřady, které trvají na tom, aby pozemky, na kterých projekty vznikají, byly vyjmuty z lesních či zemědělských půdních fondů.

Podle starosty Lázní Libverda Jana Pospíšila je to důkaz toho, že stávající legislativa není na budování singltrailů připravena, následkem čehož si úředníci často nevědí rady. Zde by nejvíce pomohl jednotný metodický pokyn pracovníkům stavebních úřadů, k čemuž v rozhovoru pro účely této práce v únoru 2021 podal Volráb informaci, že tento pokyn byl již v době publikování článku na webu ČSKS v jednání s úřady, bohužel k jeho realizaci nedošlo.

Závěrem shledává Ipsos fenomén singltreků jako perspektivní, a Česko jako špičku terénní cyklistiky minimálně v oblasti střední Evropy. Odborníci předpovídají terénní cyklistice v ČR světlé zítřky s potenciálem se rozvíjet navzdory všem těžkostem, se kterými se budovatelé bikeareálů, singltrailů, pumptracků a dalších projektů setkávají. Podle Volrába totiž vlna zájmu o MTB ještě nedosáhla svého vrcholu, růžovou budoucnost předvídá předseda Čemby díky teprve vznikající infrastruktuře.

6.2 Interpretace komentářů a názorů organizátorů terénních cyklostezek

V anketě pro časopis VELO (6/2019), která se zaměřila na názor aktérů tailcenter jak moc je Čemba nápomocná, podtrhl Martin Píša, zakladatel Trail centra Klínovec, perfektní součinnost asociace Čemba a agentury CzechTourism při společné propagaci České republiky jako světové bikové destinace. Podle Píšy by to žádné centrum samo o sobě nedokázalo. K tomu dodává, že Čemba pracuje i na vlastních projektech a marketingových aktivitách, které mají za cíl rozšířit cyklistickou veřejnost a představit různé lokality vhodné pro ježdění na kole.

Čemba (2020) za jeden ze svých největších úspěchů a jeden z hlavních cílů asociace považuje skutečnost, že se stali dlouhodobě respektovaným a důvěryhodným partnerem pro státní správu i samosprávu. Vidí perspektivu terénní cyklistiky i z pohledu udržitelného rozvoje cestovního ruchu, a také deklarují, že díky nevyčíslitelnému počtu lidí, kteří se denně vydávají na kole do terénnu, nemusí o perspektivitě terénní cyklistiky už nikoho přesvědčovat.

V řízeném rozhovoru v únoru 2021 vedeném ve Lhotě za přítomnosti dalších dvou aktérů Trutnov Trails zdůraznil předseda asociace Čemba Volráb skutečnost, že zásadní pro rozvoj terénní cyklistiky jsou místní osobnosti, které stezky zakládají, a jejich vůle se o projekt dlouhodobě starat, udržovat jej, a mít jasnou vizi.

Druhou variantou jsou pak podle Volrába stezky vznikající ve stávajících zimních střediscích vybavených lanovkou, kde jsou stezky především ekonomickým zájmem. Dále k tomu hypoteticky dodává, že rozvoj stezek lze chápat i velmi jednoduše tak, že pokud vznikla centra, kde to funguje, tzn. návštěvnost je velká a stoupá, lokality postupně rozšiřují kilometry stezek a roste kvalita místních služeb a tedy se posiluje místní ekonomika, proč neopakovat úspěšný model i jinde?

Bikové asociace průběžně monitorují a sledují rozvoj stezek a evidují stoupající počty terénních cyklistů každým rokem. Přehled nově vznikajících trail center lze najít například na webových stránkách Trailhunter.cz. V článku z konce dubna 2020 informují jejich stránky o osmi zcena nově vzniklých bikerských lokalitách (Dolní Morava, Bikepark Hradiště, Šemberské stezky, Telč, Bikepark Tošovice, Traily Vír, BikeXzone Sušice, Bikepark Karlov), dva nové singltreky (Kolovna a Traily pod Pastýřkou u Moravské Třebové) a šestnáct nových trailových stezek v již zavedených trailcentrech.

Čemba potvrdila, že karanténa (z důvodu koronavirové pandemie v roce 2020) do lesů přivedla ještě významně více návštěvníků, a to jak pěších, tak i cyklistů. Lze tedy předpokládat trend zvýšeného počtu návštěvníků v přírodě. V důsledku pandemie COVID-19 a karanténní izolace největší boom útěků do přírody podle Táborského (2020), který je členem projektu Terapie mezi stromy, teprve přijde. Jak ve zmíněném projektu uvádí, pobyt mezi stromy zlepší náladu a posílí imunitu.

Budoucnost vidí Volráb (2021) v rozvoji stávajících lokalit a ve zkvalitňování jejich nabídky. Je přesvědčen, že se budou rozvíjet nové traily kolem stávajících lyžařských středisek, kde je vybudovaná infrastruktura a bude tam tedy i funkční ekonomický model. Je toho názoru, že nových trailových lokalit bez lanovky jako jsou Rychleby nebo Trutnov Trails vznikne už jen pár, jestli vůbec ještě nějaká. Velkou perspektivu vidí Volráb také v příměstských lokalitách, čemuž věří aktuálně nejvíc. Není zde podle něj potřeba ekonomický model, protože v případě městských sportovišť bubou finance nebo údržba řešeny v rámci města či obce.

6.3 Výsledky dotazníkové šetření

Tab. 2 - Výchozí data dotazníkového šetření

Výchozí data šetření	
Respondenti	obyvatelé Trutnovska, dále z celé ČR
Počet respondentů	81
Metoda výběru respondentů	okruh přátel, cyklistů, náhodný výběr
Metoda sběru dat	online strukturovaný dotazník
Počet uzavřených otázek	13
Počet otevřených otázek	3

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z výsledků dotazníkového šetření lze vyvodit aktuální povědomí respondentů o existenci budování singltrekových center a jak chápou tento produkt. Dotazník cílí na konkrétní trailové centrum Trutnov Trails (TT), které patří v České republice k nejznámějším trail centrům, nacházející se v Trutnově, turisticky atraktivní lokalitě Východních Krkonoš. Zjišťuje, zda oslovení respondenti TT již navštívili, případně jejich potenciální zájem centrum navštívit a zda TT vnímají jako aktraktivní cíl pro návštěvu Trutnova. Dotazníkové šetření obsahuje celkem 16 otázek, z toho jsou otázky č. 12, 14 a 16 otevřené a nepovinné (viz. Příloha č.2) Otázky jsou rozdělené do těchto okruhů:

1. Identifikační
2. Co je singltrack
3. Trutnov Trails
4. Volnočasové aktivity a zajímavá místa na Trutnovsku

1. Vaše genderová identita?

Identifikační otázka, která zjišťovala, zda je problematika bližší jednomu pohlaví více než druhému. Mírně nadpoloviční zastoupení ženské části respondentů (56,8%) nad mužskou (43,2%) může vypovídat o početně vyšší konkrétní skupině oslovených respondentek, z celkově oslovených respondentů. **Jak bude z dalšího šetření prokázáno, singltreky oslovují ženy i muže ve vyváženém poměru.**

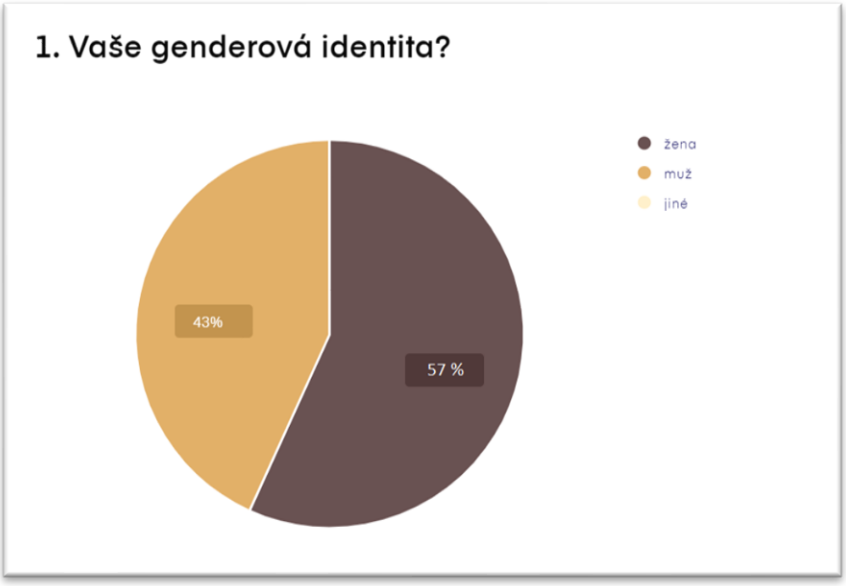

Graf 1 - Poměr genderové identity
Zdroj: Vlastní zpracování.

2. Kolik je Vám let?

Identifikační otázka zjišťovala, která věková skupina má k singltrekům nejblíže. Z výsledků je zřejmé, že singltreky navštěvují nebo mají bližší povědomí o tomto trendu lidé mezi 20 a 45 lety. Dotazník zodpovědělo nejvíce (38 %) respondentů ve věku 21 – 30 let. Tato skupina většinově o singltrecích povědomí má, nevnímá je většinově však v kontextu s cetovním ruchem. Ukázalo se také, že centrum Trutnov Trails spíše neznají. **Průzkum rovněž ukázal, že traily navštěvují ponejvíce cyklisté mezi 30 - 45 lety, tato skupina také chápe pozitivní dopad singltreků na cestovní ruch a vnímá tuto outdoorovou aktivitu jako šetrnou k přírodě a dlouhodobě udržitelnou. Rovněž většinově znají centrum Trutnov Trails, více jak polovina této věkové kategorie TT navštívila. Respondenti nad 45 let, přestože mají na výzkumu pouze 17% podíl, vykázali největší znalosti problematiky singltreků i centra TT.** (v této věkové skupině odpovědělo 12 respondentů ze 14, že jsou aktivní cyklisté, přesně polovina preferuje terénní stezky, s výjimkou jednoho respondenta vědí, co je singltrek).

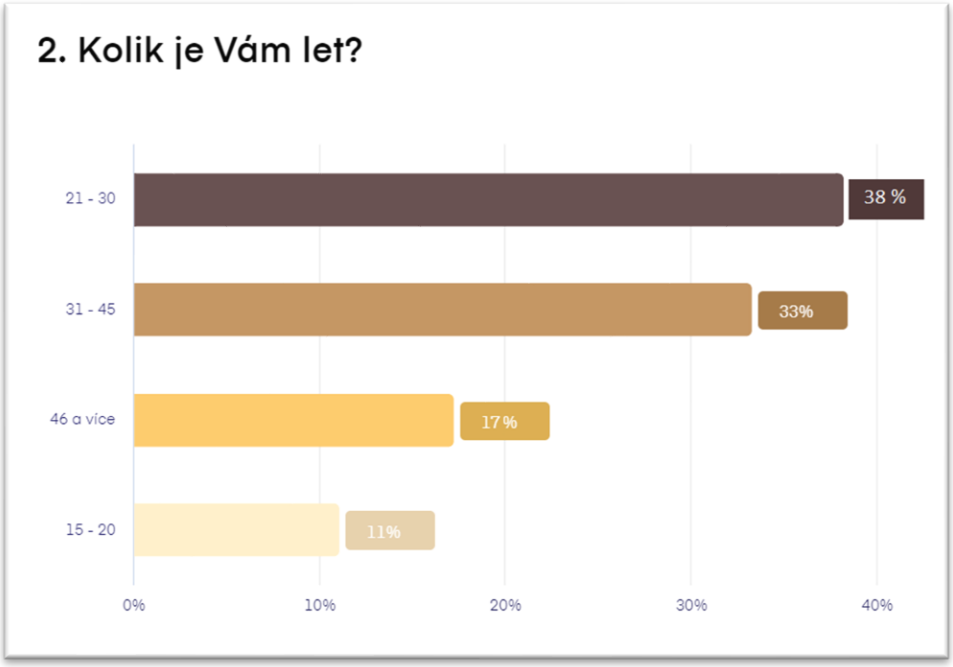

Graf 2 - Věkové složení respondentů
Zdroj: Vlastní zpracování.

3. Jste aktivní cyklistka/ cyklista?

Filtrační otázka měla za cíl porovnat, v jakém poměru téma oslovilo respondenty, kteří jsou jak aktivními či neaktivními cyklisty, a zda má tato skutečnost vliv na jejich povědomí o singltrecích. Dotazník zodpovědělo 76 % aktivních cyklistů. Přibližně ¼ respondentů, kteří nejsou aktivními cyklisty, převážně znají pojem singltrek. Respondenti, kteří na kole na vůbec nejezdí (7) se převážně domnívají, že terénní cyklostezky mohou narušovat krajinu a příliš jí neprospívají. Centrum Trutnov Trails znají 2 neaktivní cyklisté, 3 odpověděli, že by TT příležitostně navštívili. Kudy trasy TT vedou, nevědí. **Celkem logicky vnímají budování terénních stezek jako šetrné k přírodě (27/33) a chápou významný vliv (21/33) či mírný vliv TT (11/33) na rozvoj cestovního ruchu v regionu aktivní cyklisté, kteří preferují terénní stezky (21 mužů z 35, 12 žen z 46).**

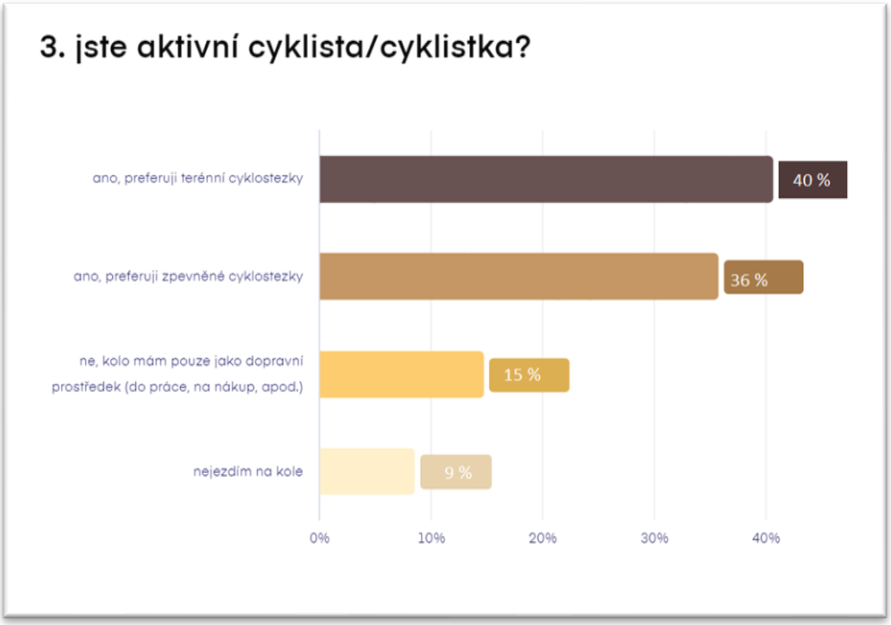

Graf 3 - Poměr aktivních cyklistů
Zdroj: Vlastní zpracování.

4. Víte, co je “singltrack”?

Význam pojmu singltrek zná 80 % respondentů. Z toho 47 ze 65 respondentů znají TT. “Neví” 12/81 respondentů, z toho 9/12 ve věkové kategorii do 30 let. Otázka ověřila skutečnost, že **je singltrek známým pojmem převážně pro věkovou skupinu od 30 let.**

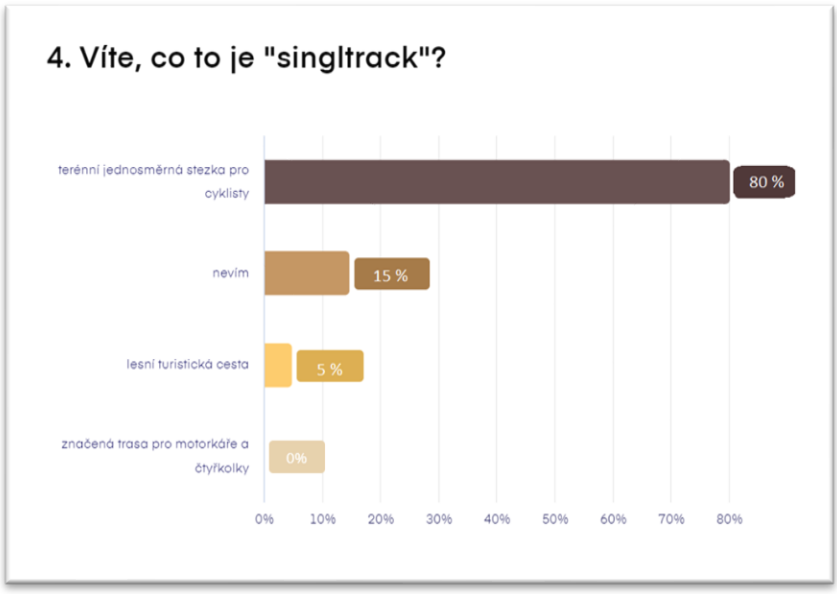

Graf 4 - Co je singltrek
Zdroj: Vlastní zpracování.

5. Budování terénních cyklostezek (singltracků) podle Vás..

Otázka zjišťovala, zda se respondenti zajímají o dopady budování singltrekových stezek na krajinu. **Nadpoloviční část respondentů (56 %) souhlasí s argumentem, že budování singltreků je založené na souladu s přírodou, využívání přirozených lesních stezek a je citlivé ke krajině. Toto zjištění lze vyhodnotit jako pozitivní, včetně 28 % respondentů, kteří jsou toho názoru, že stezky mohou částečně krajinu narušovat.** 11 % respondentů se domnívá, že stezky krajině spíše neprospívají. Suverénní názorovou skupinou jsou respondenti nad 45 let, kteří souhlasí s tím, že stezky se budují v souladu s přírodou (13/14), za nimi respondenti 31 – 45 let v poměru (18/27). Ve prospěch stezek zodpovědělo také 6 z 9 mladistvých ve věku 15-20 let.

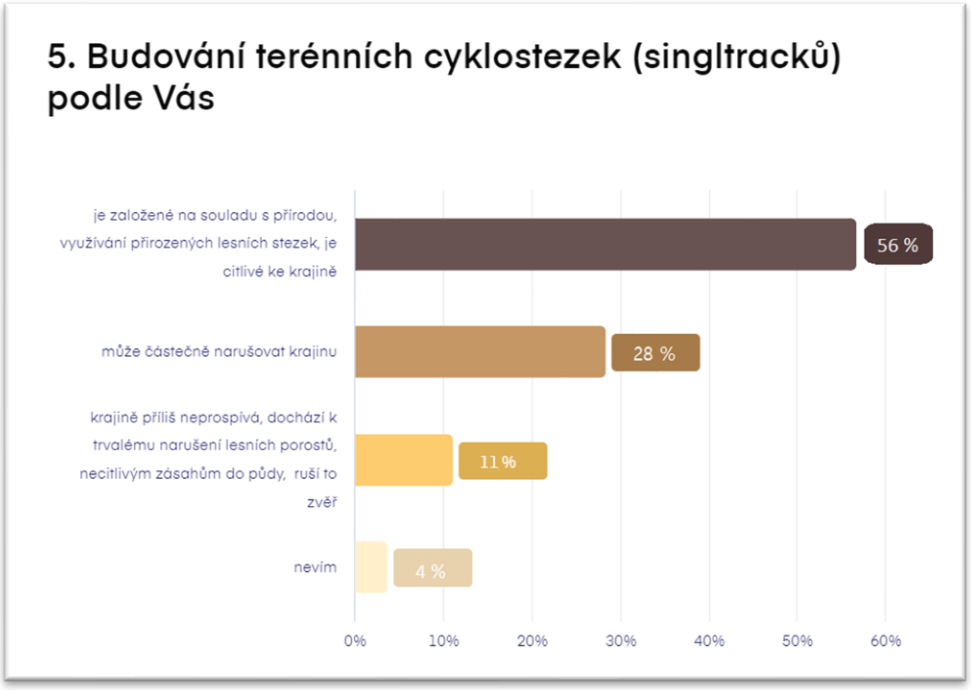

Graf 5 - Názor respondentů na budování stezek
Zdroj: Vlastní zpracování.

6. Znáte pojem TrutnovTrails (zkráceně TT)?

TT zná 65 % respondentů, 10 % o TT slyšelo, 25 % TT nezná. **Lze vyvodit, vzhledem k nehomogennímu vzorku respondentů (cyklisté/necyklisté, obyvatelé Trutnova/z celé ČR) že TT mají dobré PR (1/3 respondentů znežijících v Trutnově TT zná).** Převažují respondenti 30 – 45 let (23/27) a nad 45 let (11/14).

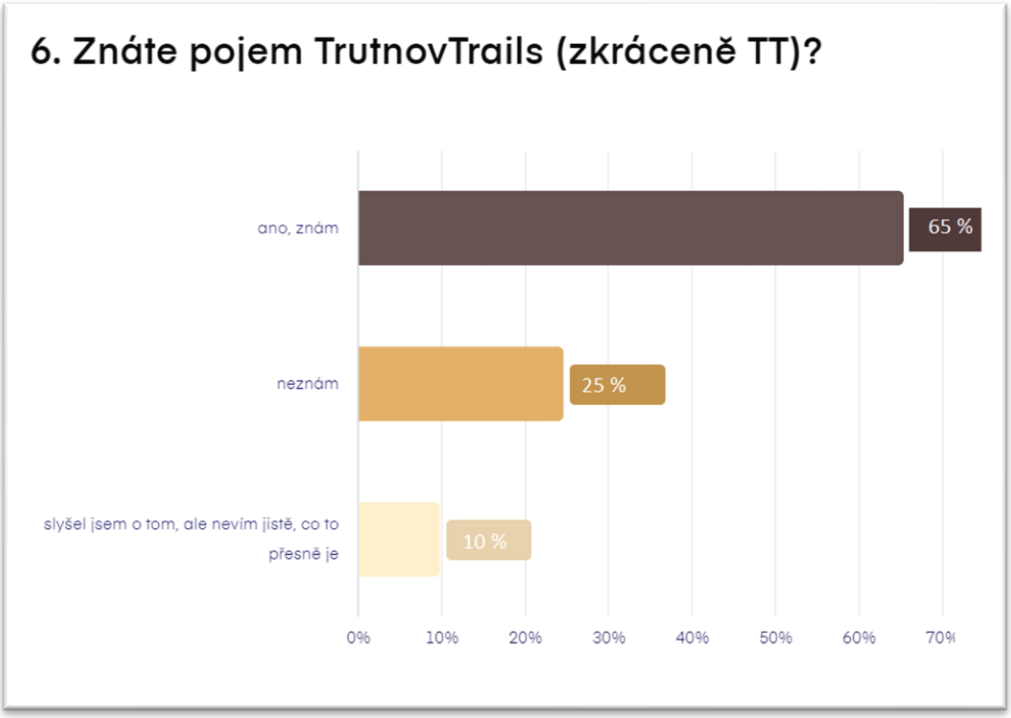

Graf 6 - Znalost pojmu Trutnov Trails
Zdroj: Vlastní zpracování**.**

7. Víte, kudy vede převážná část stezek TT ?

Upřesňující otázka znalosti centra TT. Současně koresponduje s povědomím o tom, kde se singltrekové stezky budují (vyřazující je odpověď "zastavěným územím", zodpovězena 1/81). V blízkosti areálu Paradráha v městském lesoparku, oblíbeného trutnovskými obyvateli k trávení volného času, se také nachází terénní cyklostezky "Bike park Vlčka", které však nejsou součástí projektu TT. Tuto variantu tipovali 3/81 respondenti. **Kde se stezky skutečně nacházejí, věděla polovina respondentů, druhá polovina "neví".** Z celkového šetření bylo zjištěno 27 respondentů, kteří nežijí v Trutnově, tj. 1/3 respondentů.

Lze usuzovat, že mezi respondenty, kteří vybrali odpověď "nevím", byli zastoupeni tito mimo-trutnovští respondenti společně se vzorkem neaktivních cyklistů, cyklistů preferujících pevné cyklostezky, případně i vzorek mladistvých (15-20 let), u kterých bylo v celkovém šetření zjištěno obecně méně znalostí o TT.

7. Víte, kudy vede převážná část stezek TT ?

ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
v blízkosti městských částí Trutnov-Lhota a Trutnov-Bohuslavice	40	49%
nevím	37	46 %
trutnovským lesoparkem u běžeckého areálu Paradráha	3	4%
zastavěným územím Trutnov-Poříčí	1	1 %

Graf 7 - Povědomí o lokalizaci stezek TT
Zdroj: Vlastní zpracování**.**

8. Navštívil/a jste TrutnovTrails?

TT navšívilo téměř 41 % respondentů (33/81). Přibližně stejné procento respondentů odpovědělo, že by TT rádi navštívili (31/81, z toho 4 neaktivní cyklisté a 2 necyklisté). 21 % respondentů TT navštívit neplánuje (12/17 ve věku do 30 let, 8/17 neaktivních cyklistů, 10/17 není z Trutnova). **Lze vyvodit 80% zájem o TT.**

8. Navštívil/a jste TrutnovTrails?

ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
zatím ne, když bude příležitost, rád/a navštívím	31	38 %
ano, vícekrát	22	27 %
neplánuji navštívit	17	21%
navštívil/a	11	14 %

Graf 8 - Průzkum návštěvnosti Trutnov Trails
Zdroj: Vlastní zpracování.

9. Domnívám se, že stezky TrutnovTrails..

Otázkou zjišťoval průzkum, zde respondenti mají povědomí o tom, že singltreková centra obecně jsou koncipována s cílem oslovit co nejširší spektrum návštěvníků, tedy kombinují náročnost a charakter tras tak, aby uspokojili jak méně zdatné cyklisty (včetně dětí), tak technicky vyspělé cyklisty a bikery. Velmi vysokou technickou náročnost pro pouze pokročilé a instruované bikery přisuzovali TT pouze 3/81 respondenti (z toho 1 zodpověděl na 8. otázku, že TT neplánuje navštívit, 1 rád navštíví, 1 navštívil vícekrát). **60 % respondentů zná charakter stezek TT.**

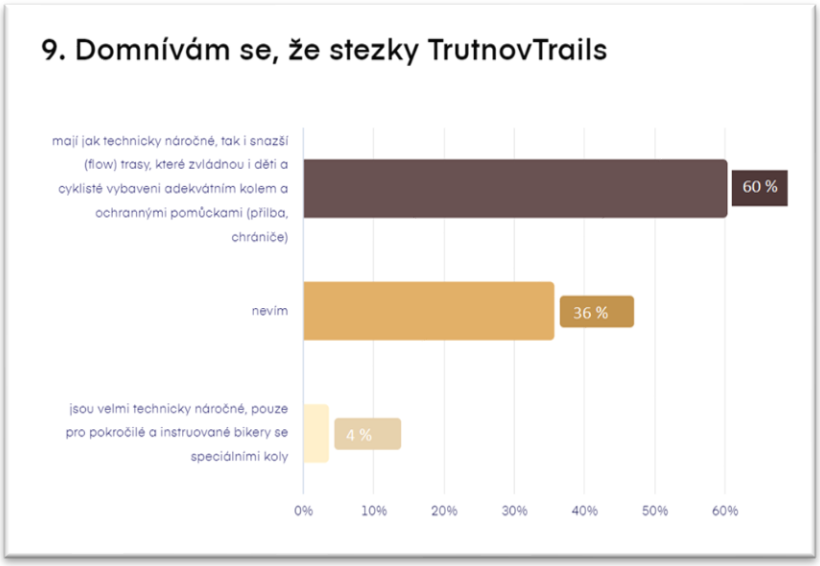

Graf 9 - Povědomí o náročnosti stezek TT
Zdroj: Vlastní zpracování.

10. TrutnovTrails nabízí instruktážní kempy techniky jízdy na kole v terénu. Zvážili byste díky této možnosti návštěvu TT?)

Návštěvu TT by díky nabídce instruktážního kempu zvážilo 10 % a pro 33 % respondentů je kemp podnětem o návštěvě TT alespoň přemýšlet. 10 % respondentů kemp absolvovalo. Nabídka kempu vzbudila zájem 9/20 respondentů, kteří TT neznají a 20/53, kteří TT znají (8/53 kemp již absolvovalo).

Zájem o kemp projevila méně jak polovina žen (18/46) a polovina mužů (17/35). **Lze vyvodit přibližně 50% pozitivní dopad instruktážních kempů na návštěvu TT**.

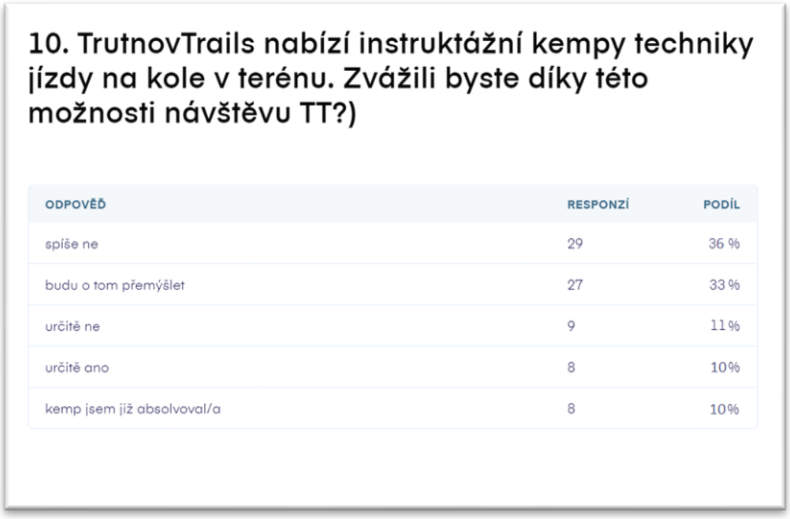

Graf 10 - Vliv instruktážních kempů na návštěvnost TT
Zdroj: Vlastní zpracování.

11. Víte, co je pumptrack?

Co je pumptrack, který lze najít často nejen jako součást singltrekových center, ale také na městských sportovištích či příměstských volnočasových prostorách, identifikovalo 78 % (60/78) respondentů. Otázka byla zvolena jako otevřená a nepovinná, v rámci dotazníkového šetření nelze porovnávat, které skupiny respondentů odpovídaly správně nebo špatně. **Výsledek přinesl zjištění, že pumptrack respondenti z naprosté většiny znají.**

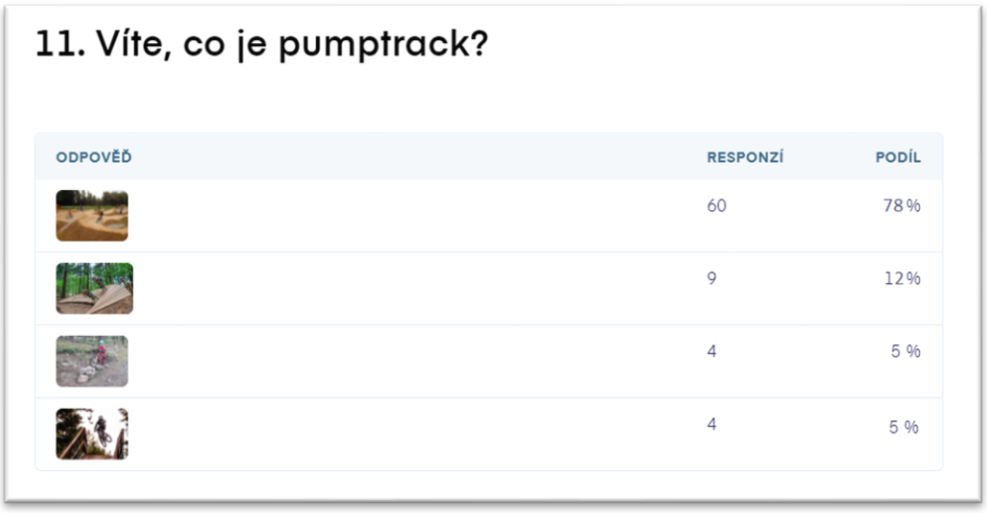

Graf 11 - Co je pumptrack
Zdroj: Vlastní zpracování.

12. Znáte jiná singltreková centra (příp. bikeparky) v ČR? Které?

Otevřená, nepovinná otázka zjišťovala, která singltreková centra v ČR respondenti znají. 23 % respondentů otázku nezodpovědělo, lze usoudit, že žádná centra neznají. 27 % respondentů odpovědělo záporně. **Celkem polovina respondentů nezná žádná singltreková centra. Z uvedených 19 center se v největším, přibližně 20% zastoupení vyskytují Rychlebské stezky** a **Singltrek pod Smrkem** (často mylně nazýván Nové Město pod Smrkem), 7 až 10% zastoupení mají Trail park Klínovec a Bikepark Tanvaldský Špičák. Vícekrát se objevila centra Bikepark Říčky, Singltrail Moravský Kras-Jedovnice, Bikepark Kouty, Bikepark Peklák, Špindl Bike park, dále byly zmíněna centra Nové Město na Moravě, Rokytnice, Zadov, Točna, Bikepark Rokytnice nad Jizerou, Boskovice, Lipno, Ještěd, Bikepark Vsetín.

13. Myslím si, že singltrekové centrum TrutnovTrails..

Nadpoloviční procento respondentů chápe pozitivní dopady TT na rozvoj cestovního ruchu v regionu. Uspokojující je také 28% shoda na tom, že má alespoň mírný vliv na rozvoj CR. Souvislost centra TT s cestovním ruchem nenachází 11% respondentů, 4/81 si myslí, že TT nemají žádný vliv na rozvoj CR.

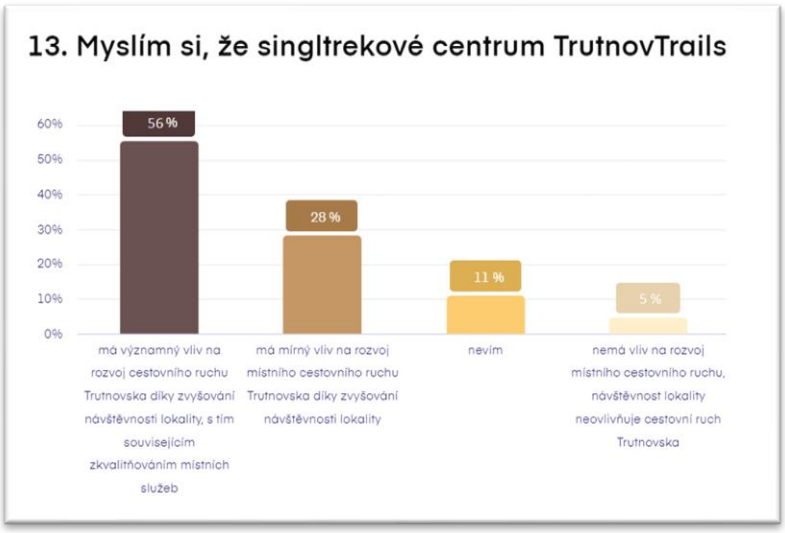

Graf 13 - Názory respondentů na rozvoj cestovního ruchu v souvislosti s TT
Zdroj: Vlastní zpracování.

14. Která přírodní místa na Trutnovsku považujete za atraktivní turistický cíl?

Na otevřenou (nepovinnou) otázku, zjišťující atraktivní cíle cestovního ruchu Trutnovska, zodpovědělo 60/81 respondentů. Respondenti vnímají za atraktivní celé **Krkonoše** (místy uváděli výraz KRNAP) (celkem 10), konkrétně uváděli **Janské Lázně** + Černá hora + Stezka korunami stromů (celkem 8), Sněžka (1) , Pec pod Sněžkou (1) lyžařská střediska (1). Často je zmiňována **Vojenská tvrz Stachelberg s rozhlednou Eliška** (8), Dolce (7), Adršpach (6), Jestřebí hory (4), Rýchory (4), ZOO Dvůr Králové + přehrada Les království + Zvičina (celkem 3), Zámek Kuks (3).

V rámci města Trutnova byl nejčastěji zmiňován **Památník Gablenz** (9), **centrum Trutnova** + Krakonošovo náměstí + Uffo (celkem 9), **městský lesopark** + Paradráha + Naučná stezka bitvy 1866 (celkem 8) a Trutnov Trails + Čížkovy kameny (celkem 4). Ve výčtu míst, která jsou považována též za atraktivní, je jedenkrát zmíněn také Hrádeček, rozhledna Žaltman (2), Pomezní boudy, Horní Albeřice, zřícenina Břecštejn, Ratibořice, Ski areál Petříkovice, Mladé Buky (2), vojenské bunkry v okolí Trutnova. "Nevím" zodpověděli 4 respondenti.

15. Shledáváte možnosti sportovního vyžití v Trutnově a okolí za dostatečné?

Trutnov s přízviskem "město kultury a sportu" uspokojuje po stránce sporotvního vyžití téměř 60 % dotázaných respondentů. Z toho cca 40 % volilo "spíše ano", 19 % "určitě ano". 6 % shledává nabídku sportovních aktivit v Trutnově spíše za průměrné nebo přímo konkrétní aktivitu postrádají. 32 % respondentů "neví", neboť nejsou z Trutnova. Poslední otevřená otázka č. 16 zjišťuje, které aktivity místní postrádají.

Graf 15 - Spokojenost se sportovním vyžitím v Trutnově
Zdroj: Vlastní zpracování**.**

16. Pokud Vám v Trutnově chybí konkrétní aktivita, uveďte která.

Otázka doplňuje předchozí otázku č. 15, dokresluje pouze nabídku sportovního vyžití v Trutnově. 68 % (55/81) respondentů nepovinnou otázku nezodpovědělo, 18/26 respondentů uvedlo odpovědi typu nevím, nechybí, nic apod. Pouze 8/26 respondentů uvedlo, že postrádají kvalitní a delší in-line stezky, propojené cyklostezky, cyklostezky pro rodiny s dětmi, krytý skatepark a tanec. Ze zjištěných výsledků vyplývá skutečnost, že **Trutnov nabízí místním i návštěvníkům města dostatečné sportovní vyžití**.

6.4 Shrnutí a diskuze výsledků dotazníkového šetření

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že pojem singltrek zná dnes široké spektrum veřejnosti. Respondenti byli jak muži, tak ženy, a sice ve vyváženém poměru. V celkovém šetření nebyl vyzkoumán zásadní vliv pohlaví na výsledky šetření. Oslovený vzorek respondentů byl složený z aktivních cyklistů z Trutnova (velký potenciál povědomí o dopadech singltrekových center a centra Trutnov Trails), z aktivních cyklistů z celé ČR (potenciál povědomí o dopadech singltrekových center), necyklistů z Trutnova (možný potenciál povědomí o TT), necyklistů z celé ČR (vzorek pro zjišťování povědomí o singtreku jako takovém), dále byl zjišťován vliv věku respondentů na znalost dopadů cestovního ruchu na budování singltreků a dopady na přírodní prostředí. Z průzkumu jednoznačně vyplývá, že přibližně polovina aktivních cyklistů má osobní zkušenost se singltrekem. Význam pojmu "singltrek" zná 80 % respondentů v převažující věkové skupině 30 let a více. K názoru, že se singltreky budují v souladu s přírodou, jsou při jejich výstavbě využívány přirozené lesní stezky a celý proces je citlivý ke krajině, se hlásí téměř 60 % respondentů, rovněž převážně ve věku starším než 30 let. To může vypovídat o jisté zralosti a zájmu respondentů o ekologii a udržitelnost přírodního prostředí. Přibližně třetina se domnívá, že může docházet k částečnému narušování krajiny.

Tento fakt i přes maximální úsilí a odborný přístup s přísnými vstupními faktory k budování terénních stezk nelze stoprocentně vyloučit, z důvodů zatím poměrně krátkodobého užívání stezek a také odlišných přírodních podmínek jednotlivých lokalit, kde stezky vznikají.

Polovina respondentů uvedla celkem dvacet singltrekových center v České republice (včetně TT), která navštívili nebo o jejich existenci vědí. Nejčastěji byly uvedeny Rychlebské stezky a Singltrek pod Smrkem, nejstarší singltreková centra (2009) v ČR. Trutnovské traily zná 65 % respondentů, 41 % osobně (z toho 1/3 nejsou občané Trutnova). Nadpoloviční počet respondentů ví nebo alespoň se domnívá, že trutnovské traily nabízí takovou diverzitu stezek, aby oslovily maximální spektrum potenciálních zájemců, 50% motivací k návštěvě TT jsou dle šetření také instruktážní kempy, které centrum nabízí.

Velmi uspokojujícím zjištěním dotazníku je 80% vnímání pozitivních dopadů trutnovských trailů na rozvoj regionu. Pochopení příležitosti těchto projektů (terénních stezek) ke zlepšení nabídky místních služeb a jako zdroj příjmů je tedy více než zřejmé. Obdobný průzkum provedla Máslová (2015) rok od otevření TT, osloveným vzorkem dotazníkového šetření Máslové bylo 54 náhodně vybraných občanů Trutnova. Data Máslové vykazují obdobné výsledky: 59 % respondentů vědělo o existenci TT, 37% TT navštívilo, více než polovina by TT ráda navštívila a 72 % respondentů považovala TT za atraktivní turistický cíl.

Průměrné 5% navýšení povědomí o TT nekoresponduje příliš s tvrzením organizátorů stezek TT, že je každoročně monitorován 20% nárůst návštěvnosti TT, jak je interpretováno dříve v této práci. Lze se domnívat, že vliv na tento nepoměr může mít odlišný vzorek respondentů dotazníkového šetření této práce, jiný výběr otázek a konečně v obou případech nedostačující počet respondentů, který by vykázal relevantnější výsledky.

Z šetření bylo v konečné fázi prokázáno, že Trutnovsko je atraktivní turistickou destinací. Především láká bezprostřední blízkost Krkonoš, oblíbené jsou renovované rozhledny, památkové objekty, okolní hřebenové trasy, síť cyklostezek apod. Samotný Trutnov je dle průzkumu atraktivním místem k životu pro místní obyvatele a vyhledávaným cílem turistů díky krásnému centru města, nábřeží řeky Úpy, kulturním památkám a bohatému kulturnímu životu (Společenské centrum Uffo, Městská Galerie, Bojiště Trutnov aj.)

6.5 Analýza současné situace Trutnovských trailů (TT)

Počáteční nesnáze a překážky v podobě místních odpůrců, kteří organizátorům stezek TT vytýkali, že agresivní cyklisté omezují pohyb civilistů v lese a osobní svobodu místních usedlíků a hospodářů, a dokonce se v podobě protestní petice odvolávali u regionálních úřadů na to, že budování stezek ničí krajinu a ruší lesní zvěř, zcela vyvážil nedávno znalecký posudek vypracovaný na zadání odboru životního prostředí MÚ Trutnov.

Hoferka (2020) v posudku vyhodnocuje stezky TT jako ekologicky nekonfliktní projekt, bez zásadního omezování lesního hospodaření. Posuzováno bylo i případné omezování produkčních a mimoprodukčních funkcí lesa a technické provedení jednotlivých stezek. V posudku vypracovaném v období od června do října 2020 Hoferka úvodem dokládá, že stezky TT prochází lesními komplexy jako nově vybudované trasy, částečně po již existující lesní cestní síti (LCS) a mají parametry odpovídající terminologicky lesní pěšině, k čemuž doplňuje, jak uvádí příslušná norma ČSN, že lesní pěšina není součástí lesní dopravní sítě (LDS). Zmíněna je zde i skutečnost, že většina tras byla vystavěna podle metodiky IMBA dle manuálu Trail Solutions: IMBA´s Guide to Building Sweet Singletrack (2004).

V závěru posudku Hoferka potvrzuje (viz. Příloha 1), že TT nemají vliv na reprodukci lesních porostů a neovlivňují negativně genetický potenciál. Obnova lesních porostů přirozená i umělá probíhá bez omezení. Měřením potvrdil, že šířka tras nepřekračuje hodnoty normy. Terénním šetřením bylo například zjištěno, že v měsících červenec až říjen je podíl uživatelů TT k ostatním návštěvníkům v poměru 1 : 3, přičemž ostatními návštěvníky jsou např. pěší turisté, návštěvníci s cílem sběru lesních plodů a plodin, sportovní běžci, rodiny s malými dětmi s kočárky, návštěvníci venčící psy, aj.

Hoferkovo znalecký posudek vyvrací případné negativní dopady budování singltrekových stezek v oblasti Čížkových kamenů, neboť nebyly shledány. Průzkum je hodnotný a podstatný především pro samotné organizátory stezek TT, kteří tak mají úředně potvrzeno, že konají správně, citlivě ke krajině a v souladu s právními normami.

Hmatatelnými a neméně důležitými pozitivy pro úspěšnost projektu jsou pro Trutnov Trails především zvyšující se návštěvnost centra a současné příznivé ekonomické podmínky pro rozvoj a údržbu stezek. TT zaznamenávají každoročně zhruba 20% nárůst přijíždějících návštěvníků. To potvrdil v květnovém vysílání TUTV (2020) předseda spolku Jan Rejl, podle jehož slov se počet bajkerů na trutnovských trailech za rok 2019 pohyboval dle odhadu kolem dvaceti tisíc. Tento odhad získali především podle aut a podle průjezdů bikerů a díky orientačním číslům ze sčítacích zařízení poskytnutých od CzechTourism.

Zvyšující návštěvnost lokality potvrzuje také rostoucí nabídka místních služeb, například nové penziony Dračí údolí a Rekreační dům Lhota u Trutnova, či investice trutnovského hotelu Krakonoš do zřízení uzamykatelné úschovny kol.

Na jaře 2020 otevřelo po částečném uvolnění státních nařízení v souvislosti s pandemií Covid-19 v České republice pouze několik málo trailových center, mezi nimi Trutnov Trails (TT). Vzhledem k uzavřeným ostatním centrům byla návštěvnost trutnovských stezek vysoká, i přes několikeré striktní nařízení jako dodržování rozestupů a omezeného shlukování osob. Podle Rejla se dařilo díky ukázněnosti cyklistů všechna nařízení dodržovat.

S ohledem na místní obyvatele Lhoty, kde má spolek základnu, a bylo zde možné riziko nákazy, nabídlo Město Trutnov spolku TT k dlouhodobému využívání parkovací plochy mimo obec. Tyto plochy vzniklé zavážením dřívějšího popílkového odpadu nedaleké elektrárny poskytují odlehlé a klidné zázemí pro bikery a současně je tím eliminován sezónní nárůst projíždějících aut obcí Lhota, ke spokojenosti místních, jak uvedl v řízeném rozhovoru Rejl.

Spolek TT aktuálně plánuje otevřít sedmou sezónu. Podle slov Metelky jsou projekty na výstavbu pumptreku, nového trailu 5 Buků a nové základny TT vzhledem k omezení celé předchozí sezóny odsunuté na rok 2022. V průběhu zimy se spolek věnoval údržbě tratí, na kterých pracují stálí zaměstnanci TT a nyní probíhá dokončení renovace interiéru hospody, kterou má spolek od letošního jara v pronájmu. Další zdroj příjmů si spolek chce zajistit také nově merchem s reklamními cyklodoplňky viz. web TT. Jedním z prioritních zájmů spolku TT je dobrá spolupráce s regionálními firmami, podle slov Metelky tak chce vracet zisky do regionu.

Přestože měl spolek výhodnější nabídky od zahraničních výrobců kol na spolupráci, uzavřel partnerství s místním výrobcem kol, s nímž společně spoluorganizují lokální závody a jejichž kola si mohou návštěvníci TT vypůjčit a otestovat na trailech.

6.5.1 SWOT analýza TT

Z výše uvedeného průzkumu centra Trutnov Trails je možné hodnotit fungování spolku jako funční a stabilní, s vícezdrojovými možnostmi financování provozu TT.

Spolek klade důraz na dobrou spolupráci s partnery (místní firmy), s Městem Trutnov, asociací Čemba a na vzájemnou podporu s některými trail centry. Silnou stránkou spolku je bezesporu skutečnost, že dosáhl akceptování centra TT místními usedlíky, kteří zpočátku představovali vážnou hrozbu svým negativním jednáním. Cestou otevřené komunikace se členům spolku podařilo nastavit u místních nový vzorec myšlení a pochopení projektu jako příležitosti pro rozvoj lokality. To dokazují například majitelé některých objektů, kteří dnes pronajímají své prostory právě cyklistům.

Hrozbou může být pro TT především každoroční zajišťování potřebného objemu financí pro výstavbu a údržbu trailů a platy zaměstnanců, ale také interní vztahy spolku a nedostatečná koordince aktivit a marketingu, je nezbytné mít definované pravomoce a odpovědnosti jednotlivých členů.

Mezi obecné hrozby, které spolek nemá možnost eliminovat či odvrátit, patří sezónnost, která omezuje provozování trailů na vymezený počet měsíců v roce, a to nejen z důvodu zimního období (sněhu a nízkých teplot), ale především s ohledem na zimní spánek a jarního hájení lesní zvěře. Ohrozit provoz stezek může rovněž počasí, např. dlouhotrvající silné deště by znemožnily sjízdnost přírodních stezek. Další hrozbou mohou být následky přírodních kalamit. To aktuálně potvrdil Metelka, člen spolku TT na případě výše zmíněné výstavby *Trailu 5 Buků*, který byl pozastaven z důvodu renovace oblasti po napadení kůrovcem, kdy při těchto pracích většina připravovaného trailu zmizela pod těžbou dřeva napadených stromů.

Trail 5 Buků je projektovaný mimo oblast Čížkových kamenů, s nástupním místem z městské části Trutnov – Kryblice s dojezdem do Bohuslavic, kde se následně lze po necelém kilometru napojit na Panský stoupák.

Takovéto alternativní traily, přesahující původní oblast, a plnící funkci spojnic se zajímavými místy v lokalitě, mohou představovat do budoucna potenciál pro udržitelnost projektu TT.

K úspěšnému rozvoji Trutnov Trails bude rovněž nezbytné zajistit stabilní financování, příležitostí pro spolek jsou vlastní příjmy především z půjčovny, provozu hospody, merche a v neposlední řadě z instruktážních kempů. Nastavená spolupráce s místním spolkem Lhota žije z.s. bude rovněž důležitým článkem bezproblémového fungování TT společně se zmíněnou nezbytnou funkčností samotného spolku. S plánovanou výstavbou pumptreku, dalších tratí a novou základnou s širokou nabídkou služeb lze predikovat centru Trutnov Trails výhledově úspěšnost celého projektu.

Tabulka 3 - SWOT analýza TT

	POMOCNÉ (k dosažení cílů)	ŠKODLIVÉ (k dosažení cílů)
	Silné stránky	**Slabé stránky**
	STRENGHTS	**WEAKNESSES**
VNITŘNÍ PŮVOD (atributy organizace)	* Zvýšení atraktivity regionu	* Náročnost údržby stezek
	* Zdroj ekonomického příjmu pro lokalitu (ubytovací a stravovací služby, infrastruktura)	* Závislost na vícezdrojovém financování (Město, sponzoring, vlastní zdroje, merch)
	* Přijetí nového myšlenkového vzorce u původních odpůrců projektu	* Územní smlouvy o výpůjčce, ohled na chráněné oblasti
	* Podpora rozvoje trailcenter v ČR	* Sezónnost, počasí
	* Vzbuzení zájmu o další turistické cíle v lokalitě	* Neaktuálnost informací a slabší aktivita na webových stránkách spolku
	* Spolupráce s lokálními firmami (Qayron, Pinguin, Auto Trutnov)	* Interní koordinace instruktážních kempů
	Příležitosti	**Hrozby**
	OPORTUNITIES	**THREATS**
VNĚJŠÍ PŮVOD (atributy organizace)	* Nový cíl pro trávení volného času pro celé rodiny	* Nedostatek finančních prostředků na rozvoj a údržbu trailcentra
	* Nabídka instruktážních kempů	* Nedostatečná komunikace s úřady + majiteli vypůjčených pozemků
	* Možnost zvyšování ekonomické soběstačnosti spolku až ke 100 %	* Nefunkční působení spolku TT
	* Zlepšení stravovacích služeb v lokalitě	* Globální pandemie (COVID-19)
	* Zvýšení ubytovací kapacity v lokalitě (příjem pro místní)	* Přírodní podmínky (silné bouře, přívalové deště, napadení lesů kůrovcem aj.)
	* Zvýšení prodeje kol a cyklistických potřeb u lokálních prodejců, příležitost pro půjčovny	* Případné zjištění negativních vlivů stezek na krajinu * konkurenční půjčovny kol, další hospoda v lokalitě trailcentra.

Zdroj: Vlastní zpracování.

7 Shrnutí výsledků

Vývoj terénních cyklostezek v České republice nemá dlouhého trvání, přesto singltreky nebo-li traily (synonyma terénních cyklostezek) zaujaly během necelých dvanácti let pevnou pozici v domácím rekreačním cestovním ruchu a jsou vyhledávaným cílem širokého spektra aktivních cyklistů, včetně rodin s dětmi.

Současných téměř padesát singltrekových center v rámci celé ČR nabízí s ohledem na charakter lokality a krajiny, ve které vznikaly, vždy originální pojetí stezek a související služby. Expanzivní nárůst trailových lokalit za posledních pět let potvrzuje atraktivitu tohoto produktu, který je často spojován s přívlastkem fenomén.

V průběhu let se do historicky zakořeněného pojetí turistiky jako pěší aktivity začleňovala terénní cyklistika coby rychlejší, dynamičtější, dravá a adrenalinová aktivita velmi pomalu, a vyvolávala spíše negativní emoce, především u subjektů, které se cítily pohybem cyklistů v lesích ohroženy. Organizátoři stezek tak často naráželi nejen na úřady, ochránce přírody, majitele pozemků či odpor rekreačních uživatelů lesa, ale také na legislativní omezení, které jednoduše vyplývalo ze skutečnosti, že pohyb cyklistů v minulosti byl definován zpevněnými, převážně asfaltovými cyklostezkami, budovanými především jako dálkové trasy spojující osídlená místa. To přirozeně souviselo také s technologií kol, která nebyla na terén uzpůsobená. Horská kola vhodná pro jízdu v terénu se na českém trhu začala objevovat až koncem 80. let minulého století.

Cykloturistika je zařazena mezi specifické formy rekreačního turismu. Zatímco pro cykloturistiku provozovanou po zpevněných cyklostezkách jsou běžné organizované zájezdy, pro terénní cyklisty (bajkery) je charakteristické individuální cestování, Vzrostla tak poptávka trailistů po ubytovacích a stravovacích službách v místě singltrekového centra, možnost parkování a bezpečného uskladnění kol.

Rostoucí návštěvnost trailcenter motivuje místní obyvatele k poskytnutí požadovaných služeb, návštěvníkům s cyklistickým vybavením se přizpůsobují i mnohé penziony a hotely, jak bylo zmíněno například v případě hotelu Krakonoš v Trutnově, který pro bajkery nabízí možnost úschovy kol v kolárně střežené kamerovým systémem se záznamem a využití základního nářadí a umytí strojů na hotelovém dvoře.

V důsledku potřeby subjektu, který by zastřešoval problematiku budování singltreků v České republice, tj. jednal se státem, samosprávou, ochranáři, lesníky a dalšími institucemi vznikla v roce 2007 Česká mountainbiková asociace (Čemba), která již stála u zrodu Singltreku pod Smrkem a Rychlebských stezek, prvních singltrekových center v Čechách. Čemba sledovala od počátku návrhy a novelizace zákonů, vyhlašování předpisů apod., které by mohly zhoršit vývoj terénní cyklistiky.

Připomínkováním a podanými návrhy se Čemba v průběhu let aktivně podílela (a v případě potřeby je připravená diskutovat za účelem zlepšit podmínky pro terénní cyklistiku) na úpravách znění zákonů a aktualizaci níže specifikované normy souvisejících s pohybem cyklistů mimo zpevněné cyklotrasy.

Klíčovými ve prospěch bikerů jsou vztahující se paragrafy zákona č. 289/95 Sb. o lesích a zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny hovořící o tom, že terénní cyklisté mohou jezdit po lesních cestách a stezkách, nikoliv volným terénem.

V praxi je pohyb cyklistů v lese přesně vymezen pojmem *lesní cesta* a souvisejícím zařazením *úzkých stezek.* Pozitivní pro rozvoj trailů byla bezpochyby aktualizace normy ČSN 73 6108 Lesní dopravní síť na ČSN 73 6108 Lesní cestní síť, která je reakcí na potřebu odlišit využívání lesních cest nejen hospodářskými dopravními zařízeními, ale také pro rekreační účely. Nové definice pro užívání lesních cest jsou legálním podkladem pro možnost využívat lesní stezky i jako terénní cyklostezky. Čemba vidí perspektivu terénní cyklistiky i z pohledu udržitelného rozvoje cestovního ruchu, a deklaruje, že díky nevyčíslitelnému počtu lidí, kteří se denně vydávají na kole do terénu, nemusí o perspektivitě terénní cyklistiky už nikoho přesvědčovat. Současně zdůrazňuje, že zásadní pro rozvoj terénní cyklistiky jsou místní osobnosti, které stezky zakládají, a jejich vůle se o projekt dlouhodobě starat, udržovat jej, a mít jasnou vizi.

Většina center chápe svůj potenciál v nabídce kvalitních služeb spojených s aktivním zážitkem z jízdy v terénu, kterými oslovují nejen zkušené terénní cyklisty, ale také aktivní jedince včetně rodin s dětmi, kteří hledají nový, aktivní způsob trávení volného času. Vzhledem k rychlé vyčerpanosti aktraktivních lokalit spočívá budoucnost singltreků spíše v rozvoji stávajících lokalit a ve zkvalitňování jejich nabídky.

Nevyčerpaný potenciál se skrývá také v budování nových trailů kolem stávajících lyžařských středisek, kde je vybudovaná infrastruktura a kde je funkční ekonomický model. Trailových lokalit bez lanovky jako jsou Rychleby nebo Trutnov Trails vznikne podle slov předsedy asociace Čemba zřejmě už jen málo.

Současně s traily se staly vyhledávanou aktivitou tzv. pumptreky (uzavřený, uměle vytvořený okruh pro jízdu na kole, který lze projet bez šlapání). Jejich výhoda spočívá ve výrazně nižších nákladech na výstavbu i možnosti budovat pumptreky v příměstských oblastech, v okrajových, jinak nevyužitých částech města či jako součást sporotvišť nebo samostných singltrekovýh lokalit. V současnosti je v České republice v provozu na sto pumtreků.

Úspěšnost stávajících projektů společně se zastřešující podporou od Čemby funguje jako motivační model pro další nadšené stavitele singltreků. Výzkum se zabýval otázkou, do jaké míry je v současnosti potenciál atraktivních lokalit, pro něž by vybudování singltreků mělo přínosný dopad na turistický rozvoj, vyčerpaný. Skutečnost je taková, že nejnovější singltreky vznikají v současnosti nejčastěji blízko aglomerací a míst s kvalitní infrastrukturou. Stezky se budují v příměstských lesoparcích nebo v turistických oblastech, kde lze využít potenciál krajiny tímto způsobem ke zvýšení atraktivity destinace. Pro stávající singltreková centra spočívá jejich udržitelnost především v kvalitní údržbě stezek, kvalitní propagaci a organizaci centra, dle ekonomických možností a potenciálu krajiny v rozšiřování stezek o další kilometry a zkvalitňování nabídky služeb.

Potřeba uspokojit co nejširší spektrum návštěvníků nachází potenciál v budování tzv. spojovacích trailů, jejichž účelem je propojit trail centrum s dalšími turisticky atraktivními lokalitami a zvýšit tak zájem cyklistů o návštěvu destinace.

Takovýto spojovací trail je například aktuálně projektem TT, který plánuje propojit cca 11 kilometrovým trailem Trutnov Trails s turisticky atraktivní dělostřeleckou tvrzí Stachelberg. Podle slov předsedy České mountainbikové asociace je ekonomicky nejvýhodnější budování tzv. bikeparků, které se budují převážně v lyžařských střediscích disponujících lanovkou. Výhodou střediska je funknční ekonomický model správou místní obce a lanovka, kterou trailisté využívají, čímž finančně přispívají k provozu střediska i v letní sezóně.

Financování budování trailů je stále individuální problematikou každého projektu, používání stezek není zpoplatněno, což vychází z práva svobodného pohybu člověka v přírodě. Dlouhodobé zajištění vícezdrojových příjmů je pro aktéry singltreků alfou a omegou pro údržbu a rozvoj stezek.

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že pojem singltrek je veřejnosti známý, přibližně polovina dotazovaných má se singltrekem alespoň nějakou zkušenost. Skutečnost, že bližší povědomí o terénních stezkách mají lidé starší 30 let, lze chápat jako jejich hlubší povědomí o udržitelnosti životního prostředí, vyšší outdoorovou aktivitou a také v ekonomickém faktoru, kdy lze předpokládat u této skupiny lepší finanční podmínky, tedy možnost investovat do specifického cyklistického vybavení i cestování. Veřejnost vnímá terénní cyklostezky spíše pozitivně, negativní dopady na krajinu připustila méně než třetina respondentů.

Reálné dopady na krajinu se po poměrně krátkodobém užívání přírodních cyklostezek průběžně vyhodnocují. Znalecký posudek na základě terénního šetření stezek Trutnov Trails v průběhu roku 2020 (tj. po šesti letech od počátku budování trailů) významnější negativní dopady na krajinu vylučuje. Posudek vyhodnotil stezky TT jako ekologicky nekonfliktní projekt, bez zásadního omezování lesního hospodaření a potvrzuje, že TT nemají vliv na reprodukci lesních porostů a neovlivňují negativně genetický potenciál. Posudek tak jednoznačně vyvrátil postoj některých odpůrců trailů, kteří představovali vážnou hrozbu pro rozvoj TT.

Také proto se průzkum zabýval podrobněji vývojem trailového centra v městské části Trutnov-Lhota, jehož aktéři od počátku projektu čelili negativně proaktivní skupině místních usedlíků. Dvouletý konflikt vedl až k medializaci problematiky prostřednictvím České televize, tiskovin a internetu.

Aktéři TT prokázali vhodnými komunikačními prostředky schopnost obhájit správný záměr a osobním přístupem získat u odpůrců většinové pochopení projektu.

Kladné řešení situace podpořilo také Město Trutnov a regionální úřad ochrany životního prostředí, který vyhodnotil tehdejší stížnost ze strany odpůrců jako neopodstatněnou. Specifická reakce lhoteckých usedlíků na výstavbu trialového centra v místě jejich bydliště poukazuje na psychologickou stránku problematiky. Strach z neznámého a pocit omezení osobní svobody spolu s nezájmem o efektivní komunikaci představovalo vážnou hrozbu pro projekt.

V rámci průzkumu je v důsledku současná spolupráce spolku TT s místními usedlíky skrze vzniklý spolek Lhota žije, z. s. pozitivní externalitou budování singltrekových center a predikuje potenciál dlouhodobé udržitelnosti projektu.

8 Závěr

Syntézou teoretických východisek problematiky a praktickým šetřením bylo zjištěno, že singltrek jako nový a stále častěji vyhledávaný turistický cíl, plnící podpůrnou funkci v rozvoji okrajových a méně atraktivních lokalit, má do budoucna značné předpoklady plnohodnotně zakotvit v cestovním ruchu jako vyhledávaný a funčkní produkt.

Za jednu z pozitivních externalit budování singltrekových stezek lze považovat postupné přijetí nového myšlenkového vzorce některých obcí, které stále ochotněji připouštějí ekonomický a turistický potenciál singltreku. Perspektivnímu rozvoji terénní cyklistiky přispěly také související poslední úpravy některých lesních zákonů s přičiněním zájmových skupin, v souvislosti se vzrůstajícím tlakem zohlednit a uvést do praxe vedle hospodářské funkce lesa i jeho funkci společenskou.

Největší perspektivu pro budování singltreků představují nyní do budoucna příměstské lokality, neboť nových trailových lokalit typu Rychlebské stezky či Trutnov Trails vznikne vzhledem k vyčerpání vhodných lokalit pravděpodobně již jen málo. Potenciál budování nových stezek představují také zimní střediska vybavená lanovkou, kde je vybudovaná infrastruktura a lze tam předpokládat funkční ekonomický model.

Průzkum ukázal, že nelze definovat univerzální problematiku budování trailcenter, neboť každá lokalita se potýká s odlišným přístupem místních úřadů, rozdílnou vizí organizátorů, a jiným ekonomickým modelem. Predikovat úspěšnost a dlouhodobou udržitelnost singltrekových lokalit v České republice jako produktu domácího CR lze za předpokladu zodpovědného, dlouhodobě funkčního a osobního přístupu organizátorů stezek, dobrých podmínek pro dlouhodobé financování údržby a rozvoje stezek a kvalitní propagace jednotlivých lokalit.

Z průzkumu nevyplynuly negativní externality budování singltrekových stezek. V případě terénního šetření stezek Trutnov Trails bylo naopak prokázáno, že stezky Trutnov Trails jsou ekologicky nekonfliktní projekt, který nemá vliv na reprodukci lesních porostů.

Vzhledem k doporučovanému manuálu budování terénních cyklostezek v ČR převzatému od mezinárodní asociace IMBA a doporučovaným Čembou, nutným stavebním povolením a případným dalším povolením, např. od AOPK, lze usuzovat obdobnou obecnou nekonfliktnost s dopady na přírodu i u ostatních projektů.

Legislativně podložený projekt TT se silnou motivací a jasnou vizí jeho aktérů dokázal odvrátit počáteční překážky v podobě odpůrců, kteří o zrušení trutnovských stezek aktivně usilovali. V současnosti patří TT mezi nejnavštěvovanější trailovou lokalitu v ČR, i přes omezení spojené s pandemií COVID-19 pokračuje úspěšně ve svých projektech.

Prioritou spolku TT je podpora rozvoje regionu formou spolupráce s místními firmami, činnost spolku vykazuje všechny předpoklady pro dlouhodobý funkční projekt. Hrozbou pro TT by mohly být interní problémy či překážky v podobě dlouhotrvajícího omezení provozu centra z důvodu vládních opatření nebo např. neakceptovatelných požadavků či nespolupráce ze strany majitelů pozemků (přes něž jsou stezky TT projektovány).

9 Referenční seznam

ČEMBA, 2021. *Česká Mountainbiková Asociace* [online]. Praha 3, 2008 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: https://cemba.eu/velo-06-2019-anketa-rok-na-trailu-919-d#pisa

ČEMBA: Pumptracky [online]. Praha 3: Česká Mountainbiková Asociace, 2008 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: https://cemba.eu/pumptracky-100-s

ČSKS, 2017. Český systém kvality služeb: *Má terénní cyklistika potenciál? A umíme ho využít?* [online]. Praha 2: Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism [cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://www.csks.cz/cs/napsali-o-nas/ma-terenni-cyklistika-potencial-a-umime-ho-vyuzit.html

ČT24, 2020. *Hory horem pádem* [online].[cit. 2020-12-3].
Dostupné z: https://www.ceskatelevize.cz/porady/13215700895-hory-horem-padem/

ČT24, 2017. *Terénní cyklostezky ničí přírodu a náš způsob života, protestují lidé z Lhoty u Trutnova*. [online].[cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz /regiony/2298037-terenni-cyklostezky-nici-prirodu-a-nas-zpusob-zivota-protestuji -lide-z-lhoty-u

DAŇKOVÁ, M. 2020. *Na terapii do lesa. Pobyt mezi stromy zlepší náladu a posílí imunitu, říká terapeut.* Economia a.s., Praha 8. [online] [cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://magazin.aktualne.cz/na-psychoterapii-do-lesa-prochazky-lesem-pomahaji-i-posilit/r~bfa539667e5911
ea8b230cc47ab5f122/

DOHNÁLKOVÁ, Kristýna, 2017. *Singltrek jako fenomén rozvoje turismu v Česku*. [online]. Brno, 2017 [cit. 2021-01-23]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/49l3bk/>.Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií. Vedoucí práce Mgr. Ondřej Konečný, Ph.D..

GEOLOGICKÉ LOKALITY: Čížkovy kameny [online]. Praha 1: Česká geologická služba, 2021 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: http://lokality.geology.cz/3490

HOFERKA, Miloš, 2020. Znalecký posudek č. 727/2020. Trutnov, 77-78 s.

INTERNATIONAL MOUNTAIN BICYCLING ASSOCIATION [online] [cit. 2020-12-14]. Dostupné z: https://www.imba.com/about

KONEČNÝ, Ondřej, 2013. Agroturistika a venkovská turistika: venkovský cestovní ruch v České republice. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 136 s. ISBN 978-80-7375-738-0.

KONEČNÝ, Ondřej, DOHNÁLKOVÁ, Kristýna a KOZUMPLIKOVÁ, Alice. 2018. *Když cykloturismus nestačí: singltreky jako nový turistický produkt v Česku (when bike tourism is not sufficient: singletracks as a new product in the Czech republic).* [online].[cit. 2020-12-4]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/328576691_kdyz_cykloturismus_nestaci_singltreky_jako_novy_turisticky_produkt_v_cesku_when_bike_tourism_is_not_sufficient_singletracks_as_a_new_product_in_the_czech_republic

KRKONOŠSKÝ DENÍK, 2017. *Hospoda ve Lhotě připomínala býčí arénu.* [online] 7.11.2017 [cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://krkonossky.denik.cz/zpravy_region/hospoda-ve-lhote-pripominala-byci-arenu-20171107.html

KVASNIČKA, Tomáš. 2007. *Prostor české terénní cyklistiky*. Brno. Magisterská diplomová práce na FSS, Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce doc. PhDr. Csaba Szaló. [online] [cit. 2021-2-3]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/k1z9w/Kvasnicka_T_Prostor_terenni_cyklistiky.pdf

KVASNIČKA, Tomáš, 2008. *Mimoprodukční funkce lesa - cyklistika v lesních majetcích*: [odborný seminář] : sborník referátů : čtvrtek, 5. června 2008, Jablonec nad Nisou - Mšeno. Praha: Česká lesnická společnost. ISBN 978-80-02-02034-9.

KVASNIČKA, Tomáš. *Singltrek: rekreační stezky pro terénní cyklistiku*. In: Čemba [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: http://www.rr-strednimorava.cz/uploads/.procurements/5357/t-singltrek-rekreacni-stezky-pro-terenni-cyklistiku.pdf

MÁSLOVÁ, Simona, 2015. *Trutnovské traily. Analýza současného stavu, vliv na rozvoj regionu, možnosti a perspektivy*. Liberec, 2015. 61 s. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce Mgr. Hynek Böhm, Ph.D.

MIKOŠKA, Jaroslav, 2006. *Outdoorové sporty*. Brno: Computer Press, 116 s. ISBN 80-251-0896-1.

MTBCZECH, 2021. *Trailcentra a bikeparky České republiky*, [online]. Kinet, 2019 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: https://www.mtbczech.cz/

PÁSKOVÁ, Martina, 2014. Udržitelnost cestovního ruchu. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN isbn:978-80-7435-329-1.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4039-3.

ŠEBEČKOVÁ, Vendula. 2013. Vlivy výstavby a provozu singltreku na životní prostředí v CHKO Beskydy. Olomouc. Bakalářská práce (Bc.). 57 s. Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury. Rovněž dostupné z: https://theses.cz/id/39zv3f/

TOMÁNEK, Jaroslav. 2018, AGROJOURNAL. *Aktualizace normy ČSN 73 6108 – Lesní cestní síť a její nová závaznost.* [online] 18. 7. 2018 [cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://www.agrojournal.cz/clanky/aktualizace-normy-csn-73-6108-lesni-cestni-sit-a-jeji-nova-zavaznost

TRAIL-BUSTERS.CZ [online]. Uherské Hradiště: MACHIN.CZ, 2021 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: https://www.trail-busters.cz/

TRUTNOV TRAILS [online]. Trutnov: Spolek Trutnov Trails, 2016 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: http://trutnovtrails.cz/

TRUTNOVINKY, 2020*. Floutek je jeden z nejlepších trailů, který je v Evropě postavený*. [online] 1.5.2020 [cit. 2021-1-5]. Dostupné z: https://trutnovinky.cz/tutv/2020/kveten/floutek-je-jeden-z-nejlepsich-trailu-ktery-je-v-evrope-postaveny/

VELO, 6/2019. [online]. Praha 5: V-Press. [cit. 2021-3-20]. Dostupné z: https://www.ivelo.cz/eshop/velo-62019-2/

ZÁKONY PRO LIDI, 2021. Česko § 19 odst. 2 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon). In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-289#p19-2

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ, 2012. Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Informátoři

METELKA Martin – člen spolku Trutnov Trails. Rozhovor dne 4. 2. 2021 na základně TT ve Lhotě, korespondence via e-mail a messenger únor – duben 2021.

REJL Jan – předseda spolku Trutnov Trails. Rozhovor dne 4. 2. 2021 na základně TT ve Lhotě.

VOLRÁB Vašek – předseda asociace ČeMBA. Rozhovor dne 4. 2. 2021 na základně TT ve Lhotě, korespondence via e-mail únor – duben 2021.

10 Přílohy

Příloha 1 Znalecký posudek č. 767/2020, str. 1, 77-78

Příloha 2 Dotazník

Příloha č.1

ZNALECKÝ POSUDEK č. 767/2020

Ve věci :
1. Zhodnocení vlivu cyklistických tras na lesní ekosystém.
2. Zhodnocení vlivu cyklistických tras na lesní hospodaření.
3. Vyhodnocení, zda jsou výstavbou cyklistických tras omezeny nebo narušeny produkční nebo mimoprodukční funkce lesa. Pokud ano, jakým způsobem a v jakém rozsahu.
4. U každé trasy posoudit její délku, šířku a celkovou plochu skutečného využití pro cyklistické trasy.

Objednavatel: Městský úřad Trutnov, odbor životního prostředí, oddělení ochrany prostředí a krajiny, Slovanské nám. 165, 541 16 Trutnov, číslo objednávky: 0024/ŽP-OBJ/20

Posudek obsahuje 78 stran textu včetně obálky

Předává se ve třech vyhotoveních (čtvrtý výtisk ponechán v archivu znalce).

V Trutnově dne 31. 10. 2020

Ing. Miloš Hoferka
Zahradní Město 129
541 01 Trutnov 1

4. Rekapitulace a závěr

Na základě venkovního šetření, posouzení průběhu TT v zájmovém území a zjištěných skutečností, které mají vliv na lesní ekosystém a lesní hospodaření jsem dospěl k závěrům, které odpovídají na otázky položené v zadání znaleckého posudku.

1. Cyklostezky (trailové tratě, TT) provozované spolkem Trutnov Trails, z. s. v zájmové oblasti „Čížkovy kameny", blíže specifikované v odd. 1. 1., nemají negativní vliv na lesní ekosystém nad rámec zákonné existence v rámci užívání lesů podle platných právních norem.

2. Cyklostezky (trailové tratě, TT) provozované spolkem Trutnov Trails, z. s. v zájmové oblasti „Čížkovy kameny", blíže specifikované v odd. 1. 1., neomezují neúměrně majitele lesních pozemků a jejich lesní hospodáře při lesnických činnostech ve výchově a obnově lesa.

3. Výstavbou a existencí cyklostezek (trailové tratě, TT) provozované spolkem Trutnov Trails, z. s. v zájmové oblasti „Čížkovy kameny", blíže specifikované v odd. 1. 1., nejsou nad rámec zákonných ustanovení omezeny funkce lesů (v obvyklém rozsahu). Není omezeno plnění funkcí produkčních a mimoprodukčních.

4. Posuzované cyklostezky (trailové tratě, TT) provozované spolkem Trutnov Trails, z. s. v zájmové oblasti „Čížkovy kameny", blíže specifikované v odd. 1. 1. zaujímají následující délky a plochy, podíly z pozemků a ukazatele hustoty TT na lesních pozemcích:

TT	Délka (m)	Průměrná šířka (m)	Plocha TT (m^2)	Výměra p.p.č. (m^2)	Podíl TT na p.p.č. (%)
Perníkový trail	1976	0,79	1561	2080716	0,08
Kozí trail	5116	0,82	4195	3419751	0,12
Žiletka trail	1996	0,75	1497	797839	0,19
Floutek trail	3832	0,85	3257	867804	0,38
Bunkr + Rýbrcoul trail	8060	0,75	6045	1046941	0,58
Boulder trail + Ptačí persp.	3652	0,75	2739	3291953	0,08
Trail Myší dírou	946	0,70	662	1759325	0,04
Trail Pod jeskyňkou	1965	0,78	1533	1759325	0,09
Modřínový trail	3345	0,80	2676	3291953	0,08
Panský stoupák	638	0,80	510	1701961	0,03
Celkem	**31526**	**0,78**	**24676**	**20017568**	**0,12**

Hustota TT na dotčených lesních pozemcích (31526 bm : 2001,7568 ha) = **15,75 bm/ha**

V Trutnově dne 31. 10. 2020 Ing. Miloš Hoferka

Znalecká doložka

Znalecký posudek jsem podal jako znalec jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 6. 1995 č. j. Spr. 1068/ 95 pro obor lesní hospodářství, odvětví dříví- těžba, se specializací hospodářská úprava lesů a pro obor ekonomika, odvětví ceny a odhady se specializací lesní porosty, dřevo, lesní pozemky.

Jako znalec, který vyhotovil tento znalecký posudek, jsem si vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku a vyhotovil jsem jej tak, aby obsahoval všechny zákonem požadované náležitosti.

Znalecký posudek je zaznamenán pod pořadovým číslem **767/ 2020** znaleckého deníku.

V Trutnově dne 31. 10. 2020

Ing. Miloš Hoferka
Zahradní Město 129
Trutnov 1
541 01

Příloha č. 2

DOTAZNÍK

Průzkum znalosti singltreků a centra Trutnov Trails

Dobrý den, jmenuji se Anna Jerhotová a jsem studentkou Univerzity Hradec Králové, kde studuji Management cestovního ruchu.
Chtěla bych Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mě bakalářské práce na téma *„Dopady cestovního ruchu. Zhodnocení pozitivních i negativních externalit rozvoje singltrekových stezek“* a má za analyzovat povědomí o fenoménu budování singltrekových stezek. Hloubku problematiky zjišťuje dotazováním na konkrétní singltrekové centrum Trutnov Trails.
Vaše responze zůstanou anonymní a budou sloužit pouze statisticky pro účely této bakalářské práce.
Děkuji za Váš čas.

1. Vaše genderová identita?

- ☐ muž
- ☐ žena
- ☐ jiné

2. Kolik je Vám let?

- ☐ 15 - 20
- ☐ 21 - 30
- ☐ 31 - 45
- ☐ 46 a více

3. Jste aktivní cyklista/cyklistka?

- ☐ ano, preferuji zpevněné cyklostezky
- ☐ ano, preferuji terénní cyklostezky
- ☐ ne, kolo mám pouze jako dopravní prostředek (do práce, na nákup apod.)
- ☐ nejezdím na kole

4. Víte, co to je "singltrack"?

- ☐ lesní turistická cesta
- ☐ terénní jednosměrná stezka pro cyklisty
- ☐ značená trasa pro motorkáře a čtyřkolky
- ☐ nevím

Příloha č. 2

5. Budování terénních cyklostezek (singltracků) podle Vás

- krajině příliš neprospívá, dochází k trvalému narušení lesních porostů, necitlivým zásahům do půdy, ruší to zvěř
- je založené na souladu s přírodou, využívání přirozených lesních stezek, je citlivé ke krajině
- může částečně narušovat krajinu
- nevím

6. Znáte pojem Trutnov Trails (zkráceně TT)?

- ano, znám
- neznám
- slyšel jsem o tom, ale nevím jistě, co to přesně je

7. Víte, kudy vede převážná část stezek TT ?

- trutnovským lesoparkem u běžeckého areálu Paradráha
- zastavěným územím Trutnov-Poříčí
- v blízkosti městských částí Trutnov-Lhota a Trutnov-Bohuslavice
- nevím

8. Navštívil/a jste Trutnov Trails?

- ano, vícekrát
- navštívil/a
- zatím ne, když bude příležitost, rád/a navštívím
- neplánuji navštívit

9. Domnívám se, že stezky Trutnov Trails

- jsou velmi technicky náročné, pouze pro pokročilé a instruované bikery se speciálními koly
- mají jak technicky náročné, tak i snazší (flow) trasy, které zvládnou i děti a cyklisté vybaveni adekvátním kolem a ochrannými pomůckami (přilba, chrániče)
- nevím

Příloha č. 2

10. Trutnov Trails nabízí instruktážní kempy techniky jízdy na kole v terénu. Zvážili byste díky této možnosti návštěvu TT?)

- ☐ kemp jsem již absolvoval/a
- ☐ určitě ano
- ☐ budu o tom přemýšlet
- ☐ spíše ne
- ☐ určitě ne
- ☐ 11. Víte, co je pumptrack?
- ☐ vyberte správný obrázek

12. Znáte jiná singltreková centra (příp. bikeparky) v ČR? Které?

……

13. Myslím si, že singltrekové centrum Trutnov Trails

- ☐ nemá vliv na rozvoj místního cestovního ruchu, návštěvnost lokality neovlivňuje cestovní ruch Trutnovska
- ☐ má mírný vliv na rozvoj místního cestovního ruchu Trutnovska díky zvyšování návštěvnosti lokality
  má významný vliv na rozvoj cestovního ruchu Trutnovska díky zvyšování návštěvnosti lokality, s tím souvisejícím zkvalitňováním místních služeb
- ☐ nevím

14. Která přírodní místa na Trutnovsku považujete za atraktivní turistický cíl? Co rádi navštěvujete, co byste doporučili (památku, rozhlednu, cokoliv..)

……..

15. Shledáváte možnosti sportovního vyžití v Trutnově a okolí za dostatečné?

- ☐ určitě ano
- ☐ spíše ano
- ☐ je spíše průměrné
- ☐ chybí mi tu některé aktivity
- ☐ nevím, nejsem z Trutnova

16. Pokud Vám v Trutnově chybí konkrétní aktivita, uveďte která:

……

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Zadání bakalářské práce

Autor:	**Anna Jerhotová**
Studium:	I1800600
Studijní program:	B6208 Ekonomika a management
Studijní obor:	Management cestovního ruchu
Název bakalářské práce:	**Dopady cestovního ruchu. Zhodnocení pozitivních i negativních externalit rozvoje singltrekových stezek**
Název bakalářské práce AJ:	Tourism impacts. Evaluation of positive and negative externalities of the development of single tracks

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cíl práce:

Práce si klade za cíl zhodnotit dopady cestovního ruchu a zjistit, jaké konkrétní externality sebou přináší fenomén stále přibývajících terénních stezek v České republice. Práce zkoumá a vyhodnocuje legislativní problematiku, motivační, sociální a ekonomické aspekty a komunikační nástroje tohoto projektu.Součástí analýzy bude průběžné hodnocení negativních a pozitivních externalit primárně na příkladě Trutnov Trails (TT), kde budou získána data z dotazníkového šetření a SWOT analýzy a poskytnutých informací při osobním rozhovoru s aktéry TT.

Osnova:

1 Úvod
2 Cíl práce
3 Metodika
4 Teoretická východiska
4.1 Výchozí rámec problematiky
4.2 Teoretický výzkum budování singltreků
4.2.1 Singltreky
4.2.2 Vývoj singltreků v ČR
4.2.3 Zmapování současné situace
4.3 Asociace podporující terénní cyklistiku
4.4 Legislativa pro terénní cyklistiku
5 Trutnov Trails

5.1 Geografické zařazení TT
5.2 Geomorfologické zařazení TT
5.3 Trasy singltreku TT
6 Výsledky a diskuze
6.1 Rešerže vybraných dokumentů a článků
6.2 Interpretace komentářů a názorů organizátorů terénních cyklostezek
6.3 Výsledky dotazníkové šetření
6.4 Shrnutí a diskuze výsledků dotazníkového šetření
6.5 Analýza současné situace Trutnovských trailů (TT)
6.5.1 SWOT analýza TT
7 Shrnutí výsledků
8 Závěr

ČEMBA, 2021. Česká Mountainbiková Asociace [online]. Praha 3, 2008 [cit. 2021-03 23]. Dostupné z: https://cemba.eu/velo-06-2019-anketa-rok-na-trailu-919-d#pisa
ČESKÝ SYSTÉM KVALITY SLUŽEB, 2017. [online] 5. 5. 2017 [cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://www.csks.cz/cs/napsali-o-nas/ma-terenni-cyklistika-potencial-a-umime-ho-vyuzit.html

ČT24, 2020. Hory horem pádem [online].[cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://www.ceskatelevize.cz/porady/13215700895-hory-horem-padem/
ČT24, 2017. Terénní cyklostezky ničí přírodu a náš způsob života, protestují lidé z Lhoty u Trutnova. [online].[cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz /regiony/2298037-terenni-cyklostezky-nici-prirodu-a-nas-zpusob-zivota-protestuji -lide-z-lhoty-u
DOHNÁLKOVÁ, Kristýna, 2017. Singltrek jako fenomén rozvoje turismu v Česku. [online]. Brno, 2017 [cit. 2021-01-23]. Dostupné z: .Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií. Vedoucí práce Mgr. Ondřej Konečný, Ph.D..
GEOLOGICKÉ LOKALITY: Čížkovy kameny [online]. Praha 1: Česká geologická služba, 2021 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: http://lokality.geology.cz/3490
KONEČNÝ, Ondřej, 2013. Agroturistika a venkovská turistika: venkovský cestovní ruch v České republice. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 136 s. ISBN 978-80-7375-738-0.
KRKONOŠSKÝ DENÍK, 2017. Hospoda ve Lhotě připomínala býčí arénu. [online] 7.11.2017 [cit. 2020-12-3]. Dostupné z: https://krkonossky.denik.cz/zpravy_region /hospoda-ve-lhote-pripominala-byci-arenu-20171107.html
PÁSKOVÁ, Martina, 2014. Udržitelnost cestovního ruchu. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN isbn:978-80-7435-329-1.
RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4039-3.
TRUTNOV TRAILS [online]. Trutnov: Spolek Trutnov Trails, 2016 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: http://trutnovtrails.cz/

TRUTNOVINKY, 2020. Floutek je jeden z nejlepších trailů, který je v Evropě postavený. [online] 1.5.2020 [cit. 2021-1-5]. Dostupné z: https://trutnovinky.cz/tutv/ 2020/kveten/floutek-je-jeden-z-nejlepsich-trailu-ktery-je-v-evrope-postaveny/

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ, 2012. Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Garantující pracoviště:	Katedra rekreologie a cestovního ruchu, Fakulta informatiky a managementu
Vedoucí práce:	Mgr. Dagmar Hrušová, Ph.D.
Oponent:	Mgr. David Chaloupský, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 25.1.2021